

NAŠ GLAS

hp DROGA
PREHRAMBENA INDUSTRIJA n.s.o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

«Naš glas» izdaja delovna organizacija HP Droga, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednica uredniškega odbora Sonja POZAR. Odgovorna in glavna urednica Albina ŠKAPIN. Tiska ZGP Primorski tisk, TOZD Tiskarna Jadran 1980, v nakladi 2500 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

LETO XXIII

PORTOROŽ, AVGUST 1981

STEVILKA 3

OTVORITEV NOVEGA SUDESTA

OBDELAVA RIŽA V NOVEM OBRATU

Lahko se pohvalimo da imamo v TOZD Sudest v Gradišču najmodernejši obrat za predelavo riža v Jugoslaviji s kapaciteto 2 toni/uro, po tehnoloških zmogljivostih in opremljenosti pa sodi med najmodernejšo tudi v Evropi. V mesecu februarju so v TOZD tudi začeli z redno proizvodnjo. Nov proizvod ste verjet-

no že zasledili v trgovinah, mnogi ste ga že preizkusili in se prepričali o njegovi kvaliteti. Ravno kvaliteta proizvoda pa je in bo ostala vodilo vseh delavcev TOZD Sudest. Seveda nanjo vpliva več faktorjev: kvaliteta surovine, sodobna tehnologija in moderna oprema ter zanesljiv človeški faktor.

V tem prispevku vam bom skušala opisati obrat in njegovo delovanje. Da pa boste lažje sledili opisu tehnološke obdelave, še nekaj osnovnih podatkov o sestavi riževega zrna: Riževo zrno je sestavljeno iz kalčka, endosperma in osemenja ter obdano s plevico. V kalčku se nahajajo maščobe in vitamini, endosperm predstavlja škrobni del zrna, osemenje s priraslo plastjo aleuronskih celic pa je vir beljakovin in vitaminov. Plevica zrno ščiti pred zunanjimi vplivi in nima hranljive vrednosti. Če hočemo riž dalj časa hraniti, moramo osemenje in kalček odstraniti. To je tudi naloga našega obrata.

Ko riž na polju dozori, ga ročno ali strojno požanjejo in omlatijo. Arpo, to je riž v luskah, posušijo do željene vlage in ga skladiščijo. Preden pa ta riž pošljejo

na dolgo pot do naše tovarne v Gradišču, mu odstranijo še plevico (plevica, kot sem že omenila, nima hranljive vrednosti in uporabnosti v živilski industriji, ker pa predstavlja okoli 25 odstotkov teže zrna jo odstranijo, da zmanjšajo transportne stroške). Tako tak riž, ki ga strokovno imenujemo cargo riž, pride v skladišče surovin v TOZD Sudest. Zadovoljivi izvidi opravljenih kemičnih in mikrobioloških analiz, mu prižgejo zeleno luč za vstop v obrat. Začne se postopek obdelave riža, katerega v grobem lahko razdelimo na naslednje faze:

1. mehanično čiščenje surovin,
2. brušenje cargo riža,
3. kalibriranje zrn oluščenega riža z odstranitvijo polomljenih in nedozorelih zrn,
4. pakiranje riža.

Cargo riž iz vreč stresejo v zbiralni silos. Od tu ga z elevatorji vodijo na aspirator s ščetkami in na stroj za izločanje kamenčkov in drugih mehanskih primesi. Ves čistilni del obrata je povezan z cikloni. Tako očiščen cargo riž nato vodijo na brušenje, kjer zrnu riža odstranijo osemenje in kalček. To se zgodi pri prehodu skozi tri brusilne stroje znane japonske tovarne opreme za predelavo riža »Satake«.

Če poskušam najenostavneje z besedami opisati delo teh treh strojev, bi za delo prvih dveh dejala, da nas spominja na luščenje pomarančne lupine z nožem, kajti zrna se brusijo ob vrtečem se delu stroja, v tretjem stroju pa se zrna trejo drugo ob drugo in tako dokončno fino površinsko obdelajo. Seveda te mehanske operacije potekajo ob stalnem dovajanju zraka v stroje, kar preprečuje dvig temperature zrn, odpihuje riževo moko in homogenizira zrna med seboj. Regulacija strojev je enostavna in omogoča doseganje različnih željenih stopenj »beljenja« riža. Oluščen riž nato vodijo v rotacijski kalibrator, da odstranijo odvečen delež polomljenih zrn. Se zadnja ločitev nezrelih zrn in že je riž v silosu pakirnega stroja. Zadnja faza dela — pakiranje riža in riž v kartončkih potuje v skladišče gotovih izdelkov. Razumljivo je, da ponovno opravijo kemične in mikrobiološke analize sedaj že izgotovljenega izdelka, in če riž odgovarja zahtevam veljavnega pravilnika in našim internim zahtevam, mu je pot na police trgovine odprta.

Tako smo od vhodne surovine cargo riža prišli do končnega produkta belega, luščenega riža.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z OTVORITVIJO NOVIH PROSTOROV IN REALIZACIJO PLANOV HP DROGA 1976/80 JE REALIZIRAN TUDI PLAN TOZD SUDEST V GRADIŠČU Z NOVIMI PROIZVODNIMI KAPACITETAMI, KI JIH SEDAJ SPUSČAMO V POGON.

Vse potrebe trga, želje po sodobnejši tehnologiji, nagel razvoj živilske industrije in ne nazadnje nezaposlenost ljudi v Brkinih in nerazvitost tega območja, je narekovalo ambiciozno investicijo, ki jo je HP Droga uresničila.

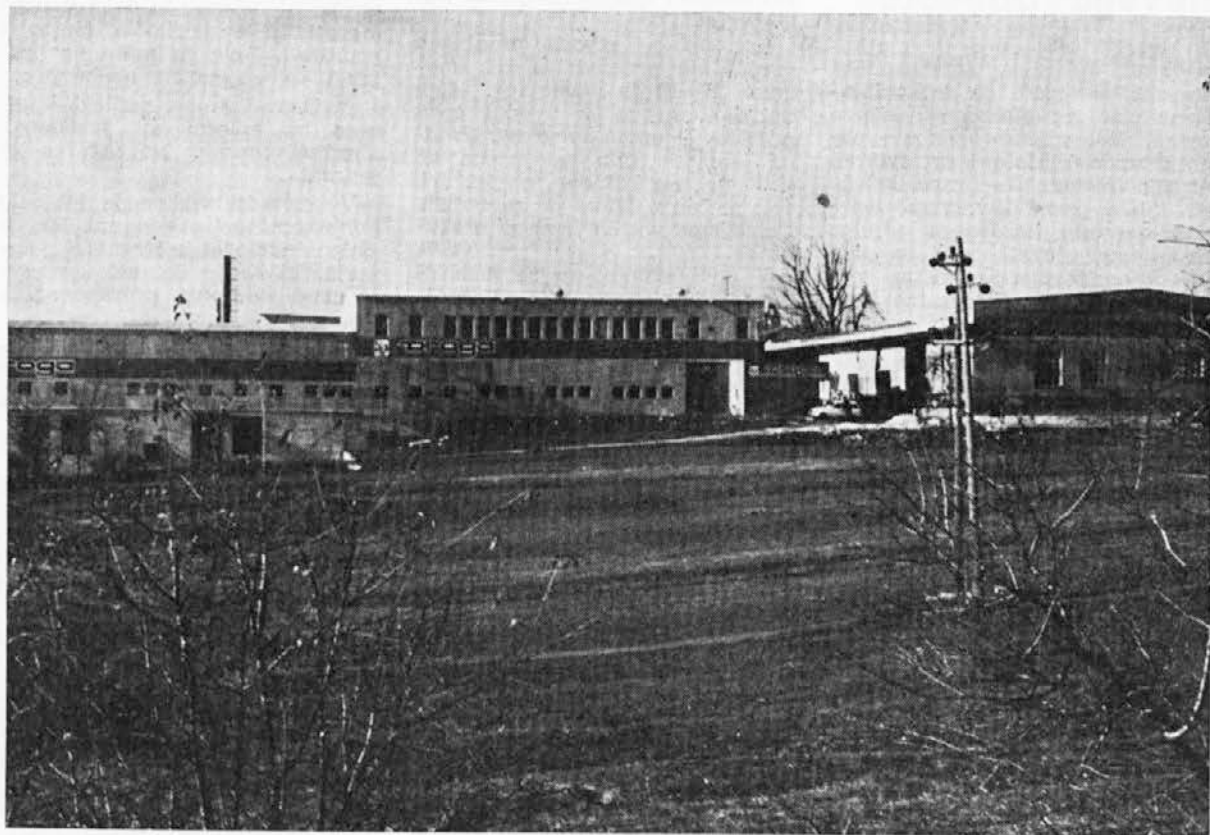
V Gradišču so zgrajeni objekti za proizvodnjo instantov iz riža, za ultrazvočno ekstrakcijo zelišč in za predelavo in skladiščenje zdravilnih zelišč. Ti objekti ležijo na 4600 kvadratnih metrih površine.

Možnosti za izgradnjo navedene investicije pa so bile podane v velikem zaupanju sovlagateljev ter v dobrem gospodarjenju delavcev v TOZD Sudest.

Podpisniki samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev so: »JADRAN« Sežana, »INTEREUROPA« Koper, SGP »KRAŠKI ZIDAR« Sežana, SGP »PRIMORJE« Ajdovščina, »MERCATOR — NANOS« Postojna, »ISTRA BENZ« Koper, »MEDEX« Ljubljana in TOZD »ZACIMBA«.

V občini Sežana je to ena največjih investicij, z njo pa postaja TOZD »Sudest« eden izmed nosilcev razvoja manj razvitega področja Brkinov.

Ob priliki otvoritve 29. 8. 1981 želimo TOZD »SUDEST«, da bi iz leta v leto naraščal njegov poslovni uspeh. Delavcem, ki v TOZD združujejo svoje delo, pa čestitamo za njihovo uspešno gospodarjenje v preteklosti in jim še v nadalje želimo veliko uspehov.

Novi Sudest z ostanki starega

Pripoved delegatke

V četrtek, 18. junija 1981 se je zaključil III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Ta kongres bo ostal v trajnem spominu. Predstavljal je prvo večje zborovanje, ki je potekalo brez dolgoletnih voditeljev Josipa Broza TITA — pobudnika in stratega socialističnega samoupravljanja, ter brez tov. Edvarda Kardelja, ki je dal neprecenljiv teoretični in praktični prispevek k zasnovi in razvoju samoupravljanja. Ostal bo v spominu tudi zato, ker je potekal v obdobju težke mednarodne in notranje družbenoekonomske situacije, pa je bil kljub temu prežet z ustvarjalno in demokratsko atmosfero v kateri so delegati tri dni delali.

Kongres je bil odraz pripravljenosti delavskega razreda na nadaljnje napore in prizadevanja za odstranitev ekonomskih težav in pospešitev nadaljnega razvoja. Ta pripravljenost se je odražala predvsem pri sprejemanju Resolucije, kar potrjuje dejstvo, da so bili k tekstu Resolucije sprejeti trije amandmaji in še prav posebno podčrtano določilo, da se delegati tega kongresa obvezujejo, da bodo iniciatorji akcije za izvedbo določil Resolucije.

Na III. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije je bilo prisotnih 1693 delegatov. Med delegati je bilo 699 delavcev, 264 inženirjev, 138 ekonomistov, 40 pravnikov, 60 zdravnikov, 104 učiteljev in profesorjev, 5 znanstvenih delavcev, 21 agronomov, 253 družbenopolitičnih delavcev, 22 administrativnih delavcev in 22 študentov in dijakov. Kot zanimiv pa naj bi še bil podatek, da je bilo med delegati 471 žensk.

Otvoritev novega Sudesta

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vmesni proizvodi pa so: polomljena zrna, nezrela zrna in riževa moka. Polomljena zrna se nadalje uporabljajo pri proizvodnji otročje in dietetske hrane, ker je riž lahko prebavljiv, v pivovar nah namesto koruznega zdroba, za proizvodnjo alkohola, za proizvodnjo riževega škroba za kozmetične namene. Riževa moka pa je bogat vir beljakovin, maščob in vitaminov ter jo uporabljajo za pripravo močnih krmil.

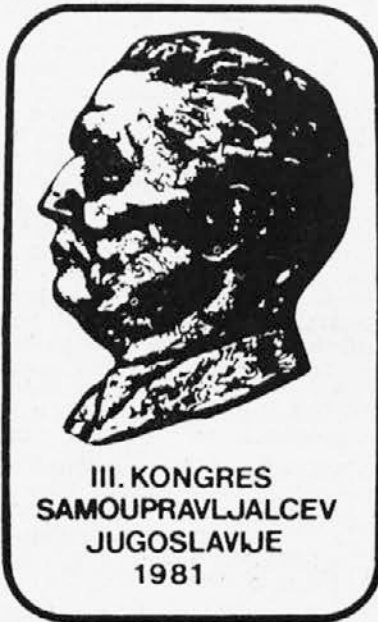
Poleg navedenega končnega produkta belega riža lahko v našem obratu obdelamo tudi paraboiled cargo riž v končni proizvod paraboiled riž. Vmesni produkti pri izhodu iz posameznih brusilnih strojev pa nam dajo s hranilnega vidika surovine z različno hranljivo vrednostjo. V Italiji že prodajajo pod imenom Riso naturale riž, ki je prešel le brušenje v prvem brusilnem stroju. Upam, da bomo tudi na jugoslovanskem tržišču kmalu zasledili poleg belega in paraboiled riža še druge in si tako še obogatili vsakdanjo prehrano, kajti to nam omogočata moderna oprema in na njej izvedljiva sodobna tehnologija.

Milena Zavec

Tudi nas je na kongresu zastopala delegatka.

ELIZABETA PUŠPAN, o kateri smo že veliko pisali in govorili, je o svojih vtisih in spominih o odhodu na kongres in na sam kongres povedala naslednje:

»Občinski sindikat nam je že v Kopru pripravil lep sprejem v počastitev odhoda na pomembno potovanje. Iz Kopra smo se z

osebni avtomobili odpeljali na ljubljansko letališče, od koder smo poleteli v Beograd.

Delegati smo bili razdeljeni po republikah in obnem po različnih beograjskih hotelih. Slovenskim delegatom je bil dodeljen Hotel »INTERKONTINENTAL«, kjer nas je pričakal tov. Vinko Hafner, predsednik ZS Slovenije. Osebe hotela nam je razdelilo pripravljeno gradivo oz. torbo za III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije.

Kongres je otvoril predlagan predsednik predsedstva III. kongresa. Sledil je govor tov. Mike Spiljaka, ki je v uvodni temi predstavil pomen kongresa. Uvodna tema je bila zaključena ob 12,30 uri. Še isti dan, ob 16. uri, smo pričeli z delom po komisijah. Delali smo v treh tematskih skupinah.

V prvi skupini so se delegati ukvarjali z vprašanji odločanja delavcev o pridobivanju in delitvi dohodka. Za to skupino je podal referat tov. Dušan Bogdanov. Skupino je tvorilo 800 delegatov, od katerih je 167 sodelovalo v diskusiji v živo.

V drugi tematski skupini je sodelovalo 500 delegatov. Ta komisija je obravnavala samoupravno povezovanje in združevanje na podlagi skupnega prihodka. Za to skupino je podal referat tov. Tihomir Vlaškalič. V živo je diskutiralo 199 članov te skupine.

V tretji skupini, to je v moji, je sodelovalo 600 delegatov. Razpravljali smo o vprašanjih združenih delavcev v delegatskem sistemu. Referat je podal tov. Stane Dolanc. V diskusiji v živo je sodelovalo 117 delegatov, med katerimi sem bila tudi sama.

Moje mnenje in mnenje delegatov vseh skupin je, da so bile di-

skusije živahne in precej kritično podane, pa čeprav ponekod ponavljajoče. Čeprav sem sledila poteku celotnega kongresa, sta mi delo in diskusije iz zadnje skupine najbolj poznana. Zato bi navedla stališča, ki smo jih v naši skupini zavzeli in nekaj, po mnenju mnogih, zanimivih diskusij, ki so jih pripravili posamezni delegati iz te skupine.

V poročilu smo poudarili, da še vedno ni uresničeno z ustavo in zakonom o združenem delu opredeljena vloga delegatov in delegacij. Ker pa je to dolgotrajen proces, smo zavzeli stališče, da je sedaj najpomembnejša naloga uresničiti proces odpiranja delegatov in delegacij za pobude in predloge vseh dejavnikov družbenega razvoja ter za njihovo ustvarjalno vključevanje. Posebej pa smo opozorili na nezadovoljivo delovanje delegatskega sistema v samoupravnih in interesnih skupnostih in poudarili dosledno spoštovanje načela svobodne menjave dela in vseh ostalih ukrepov, ki lahko vplivajo na to, da bodo interesi delovnih ljudi v resnici izraženi v teh institucijah. Skratka, bili smo skupnega mišljenja, da mora imeti sindikat močno družbeno podporo; delovni ljudje pa ne bomo pustili, da bi pohodili naše delegatske pravice.

Kot sem že omenila, sem se v diskusiji v živo tudi sama vključila. Toda, zaradi odrejenega časa (zaradi velikega števila razpravljalcev je bila razprava časovno omejena), zaradi pozne ure in nekoliko tudi zaradi nenavajenosti govora pred množico, sem ustno posredovala le del pripravljene govora, ki sem ga predhodno vestno pripravila. Delegatom sem skušala posredovati mnenja svoje sredine, to je mnenja delavcev v neposredni proizvodnji. Delavci smo mišljenja, da moramo imeti zaupanje v delo strokovnih služb, kajti delavec za strojem, ki je pogojen z normo, nima časa za sodelovanje na drugih področjih. Zato pa mora strokovni delavec to dejstvo upoštevati in se delavcu čimbolje približati. Delavcu mora na preprost in enostaven način predstaviti gradivo na podlagi katerega bo odločal ali sprejemal. Gradiva morajo biti kratka in jedrnata.

V diskusiji v živo je bil zelo konkreten in kritičen tov. Marko Balenič, delegat iz Hrvaškega Zagorja, ki se je dotaknil področja negospodarstva, predvsem SIS.

Najvišji predstavniki federacije

Menil je, da bi morale biti te institucije usmerjevalci in pobudniki za delovne organizacije in krajevne skupnosti ter družbo nasploh in se ne bi smele obnašati kot da so same sebi namen. Te institucije si ne postavljajo vprašanj gospodarske možnosti DO v isti občini in koliko lahko te pokriva njihove zahteve. Poleg tega pa si delijo neprimerne dohodke. To destimulativno deluje na človeka in ga odvrača od sodelovanja v samoupravno delegatskem sistemu.

Delegat iz Dalmacije je spregovoril o usmerjenem izobraževanju. Poudaril je, da bi otroke morali bolje vzgajati že v vrtcih in osnovnih šolah. Bolje bi jih morali seznaniti s sistemom samoupravljanja. Usmerjati bi jih morali v tiste šole in strukture dela, ki bi otroku ustrezale in hkrati bi koristile celotni družbeni potrebi. Vsekakor pa bo treba delavca primerno stimulirati, če bomo želeli doseči zadovoljive rezultate.

Tov. Semac, delegat iz Frankfurta je omenil, da sodeluje z 900 klubi, ki so tesno povezani z domovino. Poudaril je, da leti želijo večjo zagotovitev za vrnitev zdomcev v domovino, predvsem s sigurno zaposlitvijo v domovini. V kolikor te zagotovitve ne bo, ostaja bojazen, da se ljudje, kljub veliki želji, ne bodo vračali.

Delegati iz Kosova so menili, da so šele na začetku svoje težke naloge. Nasprotja v tej pokrajini so zaradi multinacionalizma obstajala že v preteklosti. Spreminjala so taktiko, ne pa mišljenja. Veliko šol je bilo zaprtih, ker je sovražnik skušal zastrupljati mladi rod z nacionalizmom. Delegati so poudarili, da se je zdrav narod te pokrajine močno trudil, da bi sovražnika onemogel; s tem trudom tudi nadaljuje.

Na zaključnem delu kongresa je podal predlog resolucije tov. Kiro Gligorov. Sledile so pripombe in spremembe, ki so bile v predlog Resolucije vnešene pred končnim sprejemom in potrditvijo sedanje Resolucije.

III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije je zaključil predsednik predsedstva, tov. Sergej Kraigher. Poudaril je, da brez velike aktivnosti, truda in zaupanja v naš samoupravni sistem, ne bo šlo. Delegati tega kongresa pa morajo biti pobudniki te akcije.

Po pripovedi P. E.
M. V.

IZ RESOLUCIJE

V delu resolucije, v katerem teče beseda o gospodarjenju delavcev z družbeno reprodukcijo, je rečeno, da moramo samoupravno organizirani delavci in delovni ljudje in tudi vse organizirane socialistične sile v družbi z vsem svojim delom v institucijah družbenogospodarskega in političnega sistema vplivati, da bo ravnanje vseh dejavnikov v družbi v korist krepitve oblasti delavskega razreda, delovnih ljudi in občanov in da se bodo nenehno razširjale in razvijale vse oblike samoupravljanja in socialistične samoupravne demokracije, zlasti na področjih družbene reprodukcije, nad katerimi delavci in drugi delovni ljudje nimajo popolnega nadzora.

Da bi dosegli ta cilj moramo:

— dosledno uveljavljati pravico in dolžnost delavcev, da skupaj in enakopravno z drugimi delavci v združenem delu upravljajo s posli in sredstvi družbene reprodukcije;

— ob aktivnosti vseh organiziranih sil družbe odločno premostiti prakso, da bi dejavniki zunaj združenega dela v neformalni »španoviji«
poslovnih organov ozdov, bank, izvršnih organov družbenopolitičnih skupnosti in organov družbenopolitičnih organizacij odločali o sredstvih razširjene reprodukcije;

— uveljavljati pravico delavcev, da odločajo o sredstvih, namenjenih za dovoljevanje skupnih potreb, in vzpostaviti njihovo učinkovitejšo nadzorstvo nad sredstvi za zadovoljevanje splošnih potreb v družbenopolitičnih skupnostih.

Kongres je opozoril na potrebo da moramo čim večji del skupnih potreb zadovoljevati iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v odnosih neposredne svobodne menjave dela in združevanja dela in sredstev med organizacijami združenega dela, ob trajnih skupnih interesih in potrebah ter skupnem ustvarjanju dohodka. Preprečiti moramo odločanje v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti o uvajanju prispevkov za posamezne skupne potrebe in o njihovi višini. Zmanjšati je treba administrativni aparat v samoupravnih interesnih skupnostih in razviti opravljanje strokovnih administrativnih in drugih del v njih.

V politiki splošne porabe se kongres zavzema:

— da bi v vseh družbenopolitičnih skupnostih pretehtali obseg in strukturo proračunske porabe, da bi se omejila na nižjo raven in da bi programirali njeno nadaljnje skrčevanje v primerjavi z naraščanjem dohodka;

— da bi opustili prakso proračunskega financiranja namenov in potreb, ki naj bi jih zadovoljevali s samoupravnim združevanjem sredstev;

— da bi onemogočili, da bi prek skladov in po drugih poteh zbrana sredstva na ravni družbenopolitičnih skupnosti, s katerimi financiramo oziroma kreditiramo razširjeno reprodukcijo, uporabljali nesamoupravno in tako ustvarjali in reproducirali anonimna sredstva;

— da bi temeljito pretehtali davčni sistem in davčno politiko

s stališča uveljavljanja samoupravnih pravic delavcev v združenem delu in zahtevami gospodarske in socialne politike;

— da bi zmanjšali davke na promet in druge oblike posrednih davkov in drugih dajatev, ki so vse obsežnejši in vse manj v funkciji gospodarske in socialne politike;

— da bi dosledno uresničevali ustavno določilo, ki omejuje pravico družbenopolitičnih skupnosti, da predpisujejo davke in druge dajatve iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela, ne glede na njihove sposobnosti, da zadovoljujejo osebne in skupne potrebe delavcev ter potrebe razširjene reprodukcije;

— bojevati se moramo za tak položaj delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, ki jih bo motiviral, da bodo nenehno povečevali produktivnost dela in dohodka;

— z združevanjem dela in sredstev organizacij združenega dela moramo ustvariti možnosti za povečanje dohodka in večjo varnost pri njegovem ustvarjanju;

— delavci v temeljnih organizacijah združenega dela morajo načrtovati takšno proizvodnjo, ki bi ustrezala potrebam in zahtevam domačega in tujega trga;

— z izbiro moderne tehnologije in programov proizvodnje, ki omogočajo visoko proizvodnost dela in tudi optimalne roke gradnje, moramo zagotoviti smotrno investiranje;

— nenehno moramo izpopolnjevati organizacijo in tehnologijo dela, da bi kar najbolj izkoristili delovna sredstva in delovni čas;

— z urejanjem družbenogospodarskih odnosov in ekonomske politike ter izpopolnjevanjem produktivnosti na vseh področjih družbenega dela moramo ustvariti možnosti, da bodo delavci v temeljnih organizacijah materialne proizvodnje z bolj produktivnim delom in učinkovitejšim poslovanjem nenehno povečevali dohodek.

Kongres odločno terja, da sta proizvodno delo in delo v težavnih okoliščinah bolj družbeno cenjena in materialno vrednotena. Kongres poudarja, da je dosledno uresničevanje delitve po delu in delovnih rezultatih jez proti pojavom uravnilovke in drugim oblikam ustvarjanja osebnih dohodkov mimo delovnih uspehov.

Tretji kongres samoupravljalcev poudarja pomembnost resničnega, pravočasnega, jasnega in izčrpnega obveščanja delavcev in drugih delovnih ljudi ter njihovih delegatov. Cilj tega je sprejemanje ustreznih sklepov ter delovanje celotnega delegatskega sistema sploh, ker samoupravljalci smatrajo, da sedanje obveščanje še ni v skladu z njihovimi zahtevami in potrebami.

Kongres smatra, da je odločen boj za krepitev odgovornosti življenjska potreba naše družbe, da je nujno potreben stalen in konkreten boj za odkrivanje posamične in kolektivne odgovornosti v vseh okoljih in na vseh ravneh, od temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti do federacije, da je treba razvijati konkreten in učinkovit sistem za odkrivanje raznih deformacij

Kongres je bil odraz pripravljenosti delavskega razreda na nadaljnje napore

in zlorab ter uvesti zakonske ukrepe proti njihovim nosilcem; da so potrebni tudi drugi ustrezniki ukrepi, kot je odstranitev s položaja, odpoklic in odstop.

Uresničevanje politike ekonomske stabilizacije in odpravljanje vzrokov inflacije sta najpomembnejši nalogi vseh družbenih subjektov in najneposrednejši interes združenega dela. Ekonomsko stabilnost je treba dosegati z večjo produktivnostjo dela. Z odpravljanjem strukturnih neskladij v gospodarstvu, upoštevaje potrebo po optimalnem vključevanju v mednarodno delitev dela, z vzpostavljanjem skladnejših odnosov v družbeni reprodukciji, s premagovanjem težnj po avtarkičnem razvoju gospodarstva republik in avtonomnih pokrajin, z večjo uspešnostjo naložb ter z boljšim izkoriščanjem razpoložljivih virov.

Krepitev izvozne sposobnosti našega gospodarstva ter njen boljše organiziran in usklajen nastop na tujem trgu spada med najpomembnejše naloge, načrte in dolgoročne razvojne usmeritve države. Zahteva pa ustrezno strategijo na področju ekonomskih odnosov s tujino in jasno zasnovano lastnega tehnološkega razvoja ter boljše izkoriščanja in prenosa uvožene tehnologije.

Razvoj kmetijstva in proizvodnja hrane, s katero bomo pokrili naraščajoče notranje potrebe in povečali izvoz, kar je trajna orientacija, je naloga, ki je posebnega pomena za rast standarda, uravnoteženje plačilno-bilančne pozicije države in vzpostavitev stabilnega trga.

Politika hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in najhitrejšega razvoja SAP Kosovo je osnovni pogoj za hitrejši in skladnejši razvoj vse države ter za uresničevanje enakopravnosti narodov in narodnosti, republik in pokrajin. Samoupravno združevanje dela in sredstev in v okviru tega dogovorjenega dela sredstev sklada federacije za hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, ki narekuje večjo odgovornost vseh nosilcev določanja in uresničevanja skupnih razvojnih načrtov, mora omogočiti smotrnejšo delitev dela, spremembo proizvodne strukture, večjo zaposlenost ter tesnejše gospodarsko in tehnološko sodelovanje na enotnem jugoslovanskem trgu. Federacija, republike in pokrajini morajo s svo-

jimi družbenimi načrti in z ukrepi ekonomske politike spodbujati uresničevanje tega cilja.

Kongres poudarja da je treba v skladu z zvezno ustavo in programskimi opredelitvami ZKJ nujno krepiti in razvijati ustrezne oblike socialistične solidarnosti in vzajemnosti. V zvezi s sedanjimi gospodarskimi težavami, ki terjajo velike napore delavskega razreda, da bi jih premostil, in daljše prilagajanje združenega dela težjim pogojem poslovanja se kongres zavzema:

— za uveljavitev načela solidarnosti, kadar se posamezni deli delavskega razreda iz objektivnih razlogov znajdejo v gospodarskih težavah, hkrati pa nasprotuje težnjam, da solidarnost obsega tudi pokrivanje slabega in neodgovornega dela, poslovanja in zmot v investicijskih in drugih poslovnih odločitvah;

— za samoupravno dogovarjanje o zaščiti najnižjega osebnega in družinskega standarda delavcev z nizkimi osebnimi in družinskimi prejemki, v skladu s tem pa tudi za zaščito zajamčenih osebnih dohodkov;

— za uvajanje ukrepov, ki bi zmanjšali in odpravili socialne razlike, ki niso posledica dela in ustvarjalnosti delovnih ljudi in občanov;

— za zagotavljanje širše družbene solidarnosti pri enakomernem razporejanju stroškov, povezanih z materinstvom in razvojem otroka;

— za hitrejšo izpopolnjevanje in razvoj sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja po načelih solidarnosti, vzajemnosti in minulega dela;

— za uvajanje konkretnih in uspešnejših ukrepov, ki bodo jamčili zaščito in varnost pri delu, da bi preprečevali in odpravljali vzroke invalidnosti, kakor tudi ukrepov za poklicno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov.

V sklepnem delu resolucije je poudarjeno: tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije se obrača na delavski razred ter vse delovne ljudi in občane v naši družbi, na vse samoupravne organizacije in skupnosti, na delegacije, na delegate in delegatske skupščine ter na vse organizirane sile socialistične zavesti in akcije s prepričanjem, da stališča in sklepi kongresa, skupaj s temeljnimi opredelitvami Zveze komunistov Jugoslavije in naše družbe, pred-

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

stavlja osnovu za najširšo akcijo delavskega razreda in delovnih ljudi, njihovih samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij ter organov družbenopolitičnih skupnosti pri reševanju nalog in problemov, pred katerimi je danes naša družba.

Vsak poskus spodkopati revolucionarne pridobitve našega delavskega razreda, bratstvo, enotnost ter enakopravnost narodov in narodnosti Jugoslavije, neodvisnost, ozemeljsko celovitost in nedotakljivost jugoslovanskih meja, bo naletel na najodločnejši odgovor delavcev, delovnih ljudi, in občanov Jugoslavije.

Kontrarevolucionarna dejavnost sovražnih elementov na Kosovu s pozicij albanskega nacionalizma in iredentizma nas je ponovno opozorila, da je potrebna vsestranska akcija vseh organiziranih socialističnih sil in vseh delovnih ljudi za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja, krepitev vsestranskih vezi med delavci in delovnimi ljudmi, utrjevanje razredne enotnosti in razvijanje mednarodnih odnosov na osnovi popolne enakopravnosti, na povezovanju in enotnosti vseh naprednih sil naše družbe.

Nacionalizem je reakcionarna ideologija, nevarna za neposredne in dolgoročne interese vseh narodov in narodnosti. Ta ideologija vleče nazaj, podpira separatistične in unitaristično-centralistične težnje, zavira oblikovanje socialistične samoupravne zavesti, razbija enotnost delavskega razreda in zapira socialistično perspektivo. Zato je boj proti nacionalizmu, njegovim koreninam in nosilcem, predvsem v lastnem narodu, stalna in neizbežna potreba naprednih sil vseh narodov in narodnosti naše države.

ODMEV III. KONGRESA V TOZD GOSAD

O tretjem kongresu samoupravljalcev Jugoslavije in o resoluciji, sprejeti na tem kongresu, je bilo veliko govora. Resolucija obravnava konkretno pet področij. Kakšno je mišljenje tov. Martina Habjaniča, direktorja TOZD Gosad, glede zastavljenih stališč na obravnavanih področjih bomo izvedeli iz naslednjega sestavka, razdeljenega po področjih, kot si sledijo v resoluciji.

1. Gospodarjenje delavcev z družbeno reprodukcijo

Ugotavljamo, da naša TOZD posluje dokaj uspešno. Pomembno je poudariti, da ustvarimo ca. 30 odstotkov prihodka za izvozom na konvertibilno področje. V Središču ob Dravi smo zgradili novi obrat, prav tako se predvideva izgradnja novih skladišč in obrata na Vrhniki. Posebno pozornost posvečamo izkoriščanju novozgrajenih in obstoječih kapacitet v proizvodnji in pri odkupu.

TOZD »GOSAD«, Središče ob Dravi, ima organizirano proizvodnjo, predelavo in pakiranje vrtnin, gob in sladkorjev v Središču ob Dravi, klasičnih in instant čajev na Vrhniki ter suhih gob na odkupni postaji v Ljubljani. Zraven tega imamo odkupno postajo v Središču ob Dravi. V sestavu te odkupne postaje je tudi stari obrat, kjer se odkupuje, prebira, pakira in balira predvsem za izvoz zdravilna zelišča, gozdne sadeže, žabe in polže. V sestavu TOZD so še odkupna postaja Temerin, ki odkupi največ živih polžev, živih žab, odkupna postaja Čačak, ki odkupuje zdravilna zelišča, gobe in polže. Pri odkupnih postajah v Središču ob Dravi in

Starinu imamo organizirano tudi kooperacijsko proizvodnjo vrtnin in vzgojo gob — šampinjonov v rastlinjakih.

Zaradi tega obsežnega programa dela in prostorske oddaljenosti posameznih obratov in odkupnih postaj je potrebna dobra koordinacija pri opravljanju delovnih nalog. — Iz navedenih razlogov je izredno pomembno delovanje samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Samoupravljanje in delo družbenopolitičnih organizacij je zelo razgibano in dobro organizirano. Delavski svet TOZD zaseda najmanj enkrat mesečno, prav tako so zbori delavcev skoraj vsak mesec. Komisija za delovna razmerja zaseda celo večkrat mesečno, predvsem zaradi večkratnega sprejemanja delavcev v delovno razmerje za določen čas. Delavska kontrola deluje zelo aktivno. Na teh sestankih se razpravlja o reševanju tekočih problemov, o izkoriščanju strojnih kapacitet, o boljšem izkoriščanju delovnega časa, o delitvi dohodka in osebnih dohodkih, o nagrajevanju po delu, razpravlja se o planih in sprejema letne plane, srednjeročne in dolgoročne plane, razpravlja se o investicijski izgradnji, o periodičnih obračunih, o zaključnem računu, o referendumih, o ukrepih stabilizacije in varčevanja, o delu samoupravnih interesnih skupnosti itd. O vseh teh sestankih se pišejo zapisniki, ki so dostopni vsem delavcem, prav tako se jih izobesi na oglasne deske. Delavci naše TOZD so skoraj vsi aktivno vključeni v delo samoupravnih organov, delegacij in političnih organizacij. O vseh odločitvah se razpravlja na samoupravnih organih in v političnih organizacijah, zato lahko trdimo, da so naši rezultati doseženi na osnovi gospodarjenja in aktivnega delovanja vseh delavcev TOZD.

2. Pridobivanje in razporejanje dohodka in delitev sredstev za OD na rezultatih tekočega in minulega dela

TOZD »GOSAD«, Središče ob Dravi, posluje v sestavu HP »DROGA« PORTOROŽ, zato je nabava surovin, embalaže in drugega materiala organizirana preko TOZD BLAGOVNI PROMET. Enako je organizirana prodaja naših izdelkov za domači trg in za izvoz preko navedene TOZD. Zaradi angažiranja in takšnega poslovanja ima TOZD »GOSAD« pozitiven trend naraščanja dohodka in izvoza, kar ugodno deluje, da temu ustrezno lahko povečujemo osebne dohodke. TOZD ima za vse delavce v celoti uvedeno nagrajevanje po delu in rezultatih dela. Težave imamo, ker za vsa dela in nagrajevanje po rezultatih dela nimamo še v vseh primerih najboljših meril in osnov, tako da sistem delitve osebne dohodka po delu in rezultatih dela stalno izpopolnjujemo.

3. Samoupravno združevanje, povezovanje in planiranje

Naša TOZD se prvenstveno združuje v DO HP »DROGA«

PORTOROŽ. Iz tega izhaja, da se naša TOZD največkrat povezuje pri svojem poslovanju s TOZD HP »DROGA« PORTOROŽ, predvsem s TOZD »BLAGOVNI PROMET«, s TOZD »ZAČIMBA«, s TOZD »SUDEST« in s TOZD »ŽIVILA«. Medsebojni odnosi med navedenimi TOZD se izvajajo na enakopravni osnovi. TOZD si med seboj pomagajo zaradi skupnih interesov in enotnega nastopa na trgu. Naša TOZD pridobiva za izvozom tudi devize, ki jih potrebujejo druge TOZD HP »DROGA« PORTOROŽ. V sestavu TOZD »GOSAD« je močno zastopan odkup zdravilnih zelišč, gozdnih sadežev zaradi izvoza, zato se TOZD povezuje tudi z drugimi DO ali TOZD izven HP »DROGA« PORTOROŽ zaradi odkupa ali organizacije proizvodnje kot je vzgoja šampinjonov, proizvodnja vrtnin ipd. Naši plani so sestavni del planov na področju severno-vzhodne Slovenije, zato se z našimi plani in poslovanjem vključujemo precej močno ravno na tem področju.

4. Delegatsko odločanje

Delovanje delegacij je pri nas zelo živahno. Delegacije SIS in splošna delegacija delujejo v sestavu delegatskega in skupščinskega dela SO Ormož. Naša TOZD spada med večje TOZD na območju občine Ormož, prav tako spadamo po rezultatih dela in poslovanja med boljše temeljne organizacije občine Ormož.

5. Poglavitne naloge nadaljnega materialnega in socialnega razvoja in program ekonomske stabilizacije

Delovanje vseh samoupravnih organov, političnih organizacij in delegacij je naravnano v smeri ekonomske stabilizacije. Pri tem so na prvem mestu ukrepi varčevanja na vseh mestih. Posebej pazimo na porabo električne energije, goriva, surovin, embalaže in drugega materiala in na porabo vode. V primeru neupoštevanja ukrepov varčevanja na tem področju se kliče kršitelje na odgovornost. Posebej skrbimo za boljše izkoriščanje delovnega časa in izkoriščanje obstoječih proizvodnih kapacitet. Prav tako predvidevamo povečati izvoz in zmanjšati uvoz. Naša TOZD je pretežno uvažala šampinjone, medtem ko imamo danes organizirano vzgojo šampinjonov pri zasebnih kooperantih. Program razvoja naše TOZD je tudi v prihodnje usmerjen na domače surovine. Proizvodnjo vrtnin in vzgojo gob bomo organizirali v kooperaciji z drugimi DO, TOZD ali neposredno v kooperaciji pri zasebnih kmetovalcih.

Do sedaj smo precej sredstev za stanovanjsko izgradnjo vlagali v nakup kadrovskega stanovanj, zato so dobili delavci v neposredni proizvodnji manj kreditov za novogradnje in adaptacije. Predvidevamo, da bomo morali nekaj več sredstev izdvojiti, da bi lahko vsaj delno rešili številne prošnje za tovrstne kredite.

Martin Habjanič

Ob smrti tov. Stevana Doronjskega

Sredi revolucionarnega vrenja in boja od dijaških let naprej.

Iz vrst ZKJ je odšel še en soborec tov. Tita, revolucionar, ustvarjalec in borec za interese delavskega razreda, politiko Zveze komunistov Jugoslavije, za bratstvo in enotnost, borec za socialistično, samoupravno in neuvrščeno Jugoslavijo.

Tov. Stevan Doronjski se je kot skojevец od leta 1936 in kot član KPJ od leta 1939 vztrajno in požrtvovalno boril v prvih partijskih vrstah za svobodo narodov in narodnosti Vojvodine, Srbije in Jugoslavije, za pravice delavskega razreda, za socialistično samoupravljanje, za krepitev položaja in ugleda naše države v svetu.

V svojim človekoljubjem, skrbjo za ljudi in doslednostjo pri uresničevanju načel Zveze komunistov je tovariš Steva vzgajal in usposabljal številne kadre in borce naše revolucije.

Pri opravljanju odgovornih dolžnosti podpredsednika predsedstva SFRJ in predsednika predsedstva CK ZKJ in mnogih drugih dolžnosti, ki jih je opravljal v federaciji, SR Srbiji in SAP Vojvodini, je tov. Doronjski neposredno, s svojim delom veliko prispeval h kreptvi enotnosti države, reševanju problemov našega notranjega razvoja, doslednemu izvajanju politike Zveze komunistov Jugoslavije na vseh področjih graditve socialističnega samoupravljanja.

Med boleznijo in po smrti tovariša Tita je tov. Steva z znanjem in delom neposredno prispeval k temu, da Zveza komunistov Jugoslavije in vsi delovni ljudje v naši državi nadaljujejo Titovo pot.

S smrtjo tov. Stevana Doronjskega so Zveza komunistov, vsi delovni ljudje in občani, vsi narodi in narodnosti naše države utrpeli veliko in nenadomestljivo izgubo. Njegovo veliko delo nam bo ostalo za vzor, kako se je treba boriti za politiko ZKJ, razvoj socializma in humanizma v naši državi in v svetu.

Iz sožalne brzojavke predsedstva
CK ZKJ

Pomen civilne zaščite in akcija NNNP 1980-81

Iz številnih nasprotij, s katerimi je ohranjeno človeštvo, iščejo nasprotujoče si sile izhod v lokalnih vojnah. Zato smo ves čas po drugi svetovni vojni pričali vrsti lokalnih vojn, včasih celo večjemu številu hkrati. V vseh teh vojnah uporabljajo sodobnejšo in učinkovitejšo tehniko od tiste v drugi svetovni vojni, zato so tudi posledice vojnih akcij vse težje. Glede na to, da se v svetu javljajo stalno nova prizorišča vojnih spopadov, obstaja tudi možnost novih lokalnih vojn. Od nevarnosti ni izvzet noben del sveta, tudi evropski kontinent ne.

Možnost izvajanja vojnih akcij in napadov s sodobnim orožjem po vsem ozemlju katerekoli vojskujoče se dežele, ne glede na njeno razsežnost in oblikovitost, narekuje potrebo po dobro organizirani civilni zaščiti in reševanju prebivalstva ter gmotnih dobrin.

O potrebi in pomenu množične, dobro organizirane, opremljene in usposobljene civilne zaščite v vojni prepričljivo govorijo podatki o izgubah med civilnim prebivalstvom v nekaterih vojnah v tem stoletju.

V prvi svetovni vojni je izgubilo življenje skupno 9.800.000 ljudi, od tega 9.300.000 vojakov, 500.000 pa prebivalcev, žrtve med prebivalci so znašale torej približno 5 odstotkov vseh žrtev vojne.

Druga svetovna vojna je zahtevala 51.500.000 žrtev, od tega 24.800.000 ali 48 odstotkov med civilnim prebivalstvom.

V korejski vojni je bilo skupno 9.200.000 žrtev od tega 7.782.000 ali 84 odstotkov civilnih prebivalcev.

Da bi naša civilna zaščita lahko bila uspešna pri izvajanju nalog v zvezi z zaščito in reševanjem prebivalstva in dobrin, mora v svoji organizacijski zasnovi in pri usposabljanju upoštevati vse vojne in naravne nevarnosti.

Res je sicer, da vsaka vojna prinaša človeku in njegovim skupnostim največje nevarnosti in škode, vendar so ljudje nenehno izpostavljeni tudi drugim resnim nevarnostim. To so predvsem elementarne nesreče, poleg tega pa tudi nesreče, ki jih prinaša sodobna tehnika: potresi, povodnji, neurja, snežni in zemeljski plazovi, hude prometne nesreče in nesreče na raznih deloviščih, skrat-

ka nesreče, ki vsako leto prinašajo na deset tisoče žrtev in neprecenljivo gmotno škodo.

Iz tega je razvidno, da je civilna zaščita po naših TOZD potrebna tudi v mirnem času. Z njenim usposabljanjem za delovanje v vojni se hkrati usposabljammo za delovanje ob naravnih in drugih hudih nesrečah. Z reševanjem ob takih nesrečah pa se praktično usposablja za delovanje v vojni. Njena mirnodobna dejavnost in priprave za delovanje v vojni se torej med seboj dopolnjujejo.

Civilna zaščita v Izolskem delu ima torej dve delovni področji. Prvo zajema razne ukrepe za zaščito ljudi in dobrin v vojni pred napadi iz zraka in drugimi napadi, tako s klasičnim orožjem ali z orožji za množično uničevanje, kakor tudi ukrepe za reševanje po napadih. Drugo delovno področje pa obsega reševanje ljudi in dobrin ob naravnih ter drugih hudih nesrečah, ko sta ogrožena zdravje in življenje zaposlenih ljudi ali gmotne dobrine naših TOZD oz. skupnosti.

Organizacija civilne zaščite v Izoli obsega štab in enote CZ, v izjemnih razmerah ob hudih naravnih nesrečah in vojnih razdejanjih pa vključuje tudi razne družbene, delovne in druge organizacije ter službe, ki lahko s svojo dejavnostjo pripomorejo k reševanju ljudi in imetja.

V akciji NNNP 80/81 v Izoli, ki je temeljila na vlogi in nalogah delovnega človeka in občana kot nosilca samoupravnega odločanja o zadevah splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, smo na vseh ravneh, zlasti po TOZD, intenzivno in uspešno izvajali praktično in teoretično aktivnost posameznih enot na področju civilne zaščite. Glede na možnost sodelovanja zaposlenih ljudi in občanov v akciji in na dosežene rezultate vidimo, da so take akcije pomembna oblika preverjanja in izpolnjevanja obrambnih priprav. Posebno skrb smo posvečali zlasti udeležbi delovnih ljudi v samozaščitnih aktivnostih ter pripravam in delovanju posameznih enot in štabu CZ.

Dne 9. 6. 1981 ob 05,00 uri smo prejeli sklep komiteja za SLO in DS OK Izola s sledečo vsebino:

Zaradi možnosti vdora raznih diverzantskih skupin in zapletene politične situacije, je komite za

SLO in DS občine Izola sprejel sklep:

1. Takoj aktivirati vse komiteje za SLO in DS v KS in OZD, oz. odbore za SLO in DS tam kjer ni komitejev za SLO in DS,
2. najkasneje do 8,00 ure zavarovati vse pomembne objekte po lastnih načrtih zavarovanja,
3. v stanju pripravljenosti imeti enote CZ za prvo medicinsko pomoč in gasilske enote ter splošne enote CZ,
4. ker je PTT centrala v Izoli v kvaru je treba koristiti kurirske zveze,
5. poročila dostavljati: redna ob 6,00 uri, 9,30 uri in 12,00 uri, izredna pa po potrebi.

prečevanje in odpravljanje izrednih razmer.

Po končani seji komiteja za SLO in DS TOZD »Delamaris« Izola se je pristopilo k izvajanju postavljenih nalog.

Takoj so bili zavarovani objekti TOZD »Delamaris« z vratarsko in čuvajsko službo ter aktivirani pripadniki NZ in obvezniki TO. Aktiviran je bil štab CZ in izdelan konkretni plan dela in aktivnosti. Ob 11,00 uri je bil pogasjen nastali požar v objektu TOZD »Delamaris«, ekipa za prvo medicinsko pomoč pa je nudila pomoč ponesrečenim delavcem v požaru. Ob 11 uri 20 minut je gasilski oddelek gasil nastali požar v Bolnišnici Izola.

Načelnik štaba kontrolira izvajanje nalog gasilskega oddelka

Po sklepu občinskega komiteja za SLO in DS je bilo razvidno, da je potrebno izvajati načrt ukrepov in aktivnosti za preprečevanje in odstranjevanje izrednih razmer (načrt za izredne razmere) komiteja za SLO in DS, OOKZ in OOSMS, varnostni načrt NZ, načrt CZ, načrt zavarovanja objektov s pripadniki voda TO in po stalnem načrtu vratarske in čuvajske službe.

Na seji komiteja za SLO in DA TOZD Izola je bil sprejet naslednji sklep:

- načelnik NZ izvrši ob 7,00 uri aktiviranje pozivne službe z vpoklicem pripadnikov NZ,
- ob 8,00 uri zavarovati s pripadniki NZ objekte po varnostnem načrtu NZ,
- vratarska in čuvajska služba poveča budnost ob vходу in izhodu v objekte TOZD vseh oseb ter odhajajočih in prihajajočih vozil,
- komandir voda TO izvrši ob 9,00 uri zavarovanje objektov TOZD Delamaris, Argo in Ribba,
- štab CZ z enoto prve medicinske pomoči in gasilskim oddelkom je v stanju pripravljenosti za eventualno potrebo gašenja požara in nudenja prve medicinske pomoči,
- DPO, sekretar OOKZ, izvršni odbor OOSMS in predsedstvo ZSMS takoj fiktivno skličejo sestanek zaradi preprečevanja sovražnih dezinformacij in poziva reakcionarnih sil k izvajanju sabotaž in diverzij,
- DPO izvajajo te aktivnosti po svojih načrtih ukrepov za pre-

Komite za SLO in DS TOZD »Delamaris« je sodeloval s KS I. Izola, Bolnišnico Izola — TOZD »Skupne medicinske službe«, DO »2. oktober«, DO »Mehanotehnika« in IS SO Izola.

Komite za SLO in DS TOZD »Delamaris« je po zaključeni akciji v analizi ugotovil, da je bila akcija uspešno izvedena.

Ob tej vaji smo ugotovili, da moramo ne le poznati zadolžitve drugih, temveč predvsem svoje naloge in dolžnosti. Le tako bo vsak opravil svoje delo. S tem bomo zagotovili, da ne bo niti panike niti nepotrebnega tekanja in naglice, torej nič nas ne bo moglo presenetiti.

Da bi dosegli čim višjo raven strokovne usposobljenosti naših enot za civilno zaščito, smo sklenili, da moramo redno organizirati dopolnilno usposabljanje članov enot ob praktičnih vajah in drugih oblikah pouka.

Toliko smo v naših TOZD v Izoli doslej opravili v okviru akcije NNNP 80/81 in menimo, da so sicer še stvari, ki bi jih lahko izpopolnili, vendar smo dosegli v akciji poglobljen cilj, in sicer, da je podružbljanje ljudske obrambe in družbene samozaščite seglo v vsako stanovanje in do vsakega zaposlenega v naših TOZD, celo do najmanjšega, da vsakdo ve za svoje delo in svoje dolžnosti v izrednih razmerah in da lahko rečemo:

»NIČ NAS NE BO PRESENETILO.«

Poveljnik štaba CZ
D. Miliivojevič

Nudenje prve pomoči poškodovanim delavcem ob gašenju požara

Onesnaževanje okolja - dolga preteklost, kratka prihodnost

V veliki želji po napredku človek ni mislil na lastno zastrupljanje. Okolje samo ga je na to opozorilo.

Pred sto leti, ko je Delamaris začel delati, problem onesnaževanja okolja ni bil tako pereč kot danes. Tudi naseljenost v izolski občini je bila veliko manjša. Danes živi na področju izolske občine že 12 tisoč prebivalcev. Predvsem je to posledica razvoja industrije, ki se na tem področju močno širi. Z njo pa iz dneva v dan raste problem onesnaževanja okolja, predvsem morja, kamor otekajo odpadne vode, ki so prepojene z neštetimi nezdruživimi, celo strupenimi sestavinami. Čeprav problem onesnaževanja okolja obstaja že stoletja, smo se ga začeli zavedati šele pred nekaj deset leti, proti njemu boriti pa se skušamo le zadnjih nekaj let. V ta namen izdelujejo čistilne naprave in njihova vključitev v proizvodnjo je čestokrat pogoj za nadaljnje delovanje proizvodnega TOZD.

TOZD Delamaris se trenutno poslužuje enostavnega načina čiščenja odpadne vode s pomočjo zbirnih bazenov. Toda že nekaj časa poskuša najti najbolj odgovarjajoči projekt — čistilno napravo, glede na analize odpadnih vod in glede na sredstva. Predhodno je bil projekt za TOZD že izdelan, toda pokazal je neprimerne rezultate, pa tudi predrag je bil. Pritisk inšpekcije pa je vedno večji in čistilna naprava je pogoj za delovanje TOZD in obenem pogoj za novo investicijo v ribjo predelovalno industrijo. Zato se je TOZD odločil za sodelovanje z IMP pri izdelavi projektne naloge za čistilno napravo. Ker bi bila direktna montaža čistilne naprave tvegana, glede na to, da sestava odpadnih vod in najprimernejši način čiščenja nista bila znana, so se odločili za pilotni test. S pilotnimi testi namreč ugotavljamo, kako združiti prijetno s koristnim ali najcenejšo varianto čiščenja kombinirati z najučinkovitejšim, kar pomeni prihranek denarja in tudi pridobivanje novega tehnološkega znanja.

Tako imajo sedaj v Delamarisu testno fizikalno-kemijsko in biološko (ekspanzijsko fluotacijsko) čistilno napravo, ki ločuje iz odpadnih vod predvsem maščobe in trde usedline — mulj.

Z vsako čistilno napravo se iz odpadnih vod izločajo tudi trdi delci, ki so sicer razpršeni v odplakah. Seveda se jih ne da popolnoma osušiti oz. bi bilo suše-

nje predolgo. Zato se iz čistilne naprave odvzemajo v obliki mulja, ki pa zaenkrat dela vsem čistilnim napravam v Sloveniji težave zaradi težavnosti odlaganja ali nadaljnje uporabe. Pilotna čistilna naprava oz. poizkusi okrog nje naj bi dali tudi odgovor o možni uporabi mulja in bodoče Delamarisove čistilne naprave.

Kot že omenjeno, testna čistilna naprava na Delamarisovem dvorišču že deluje. Naloga, katero se je IMP obvezal opraviti, obsega naslednje točke:

— Ugotovitev možnosti in rentabilnosti reprodukcije še uporabnih snovi.

— Izvrednotenje investicijskih vlaganj.

— Ugotovitev preostale onesnaženosti v obdelani odpadni vodi in primarnosti direktnega izpuščanja v morje.

— Izvrednotenje pogonskih stroškov čistilne naprave.

— Določitev najprimernejšega tehnološkega postopka čiščenja in njegova optimizacija.

— Preverjanje možnosti in učinkov eventualno potrebnega biološkega čiščenja odpadne vode.

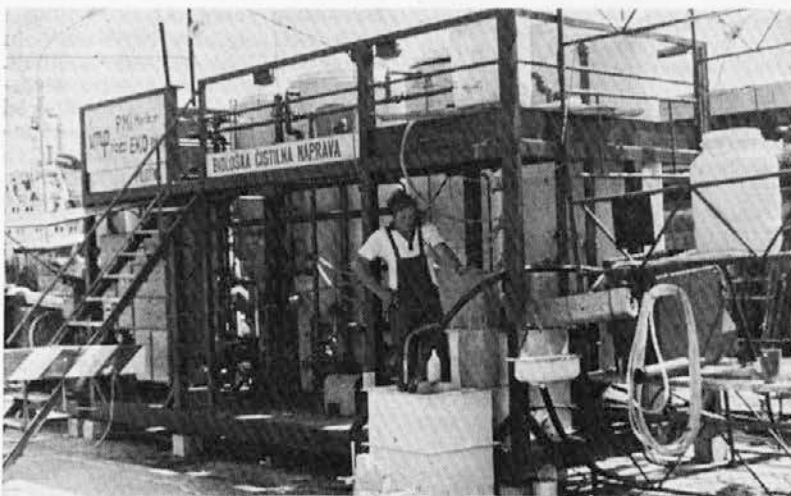
Že opravljeni poizkusi so pokazali, da je biološko čiščenje samo

Delamarisovih tehnoloških odpadnih vod neizvedljivo. Biološko čiščenje opravljajo v glavnem mikroorganizmi, ki ne bi prenesli zelo velikih nihanj v koncentraciji soli, ki se pojavlja ravno v Delamarisovih odpadnih vodah. Nujno potrebna bi bila kombinacija z mestnimi odpadnimi vodami, kar pa že ne sodi več v naše področje.

TOZD »Delamaris« skuša uskladiti nujnost čistilne napra-

ve z možnostmi. S pilotskimi testi skuša ugotoviti tako zaporedje postopkov, ki bi porabili najmanj kemikalij, cenene kemikalije, najmanjše število bazenov, ki pa bi kljub temu dajali ustrezne rezultate.

Delamaris je že na dobri poti. Poizkusi so opravljeni, zadnje analize iz laboratorija in finančna sredstva pa bodo odločile, kako hitro bo TOZD dobil svojo čistilno napravo. **Pripravila M. V.**

Biolška čistilna naprava

DAN RIBIČEV 1981

Kljub žalovanju ob smrti tov. Stevana Doronjskega je praznik ribičev, 15. 08. 1981 v Izoli, uspešno potekal. Prvotni program je bil sicer spremenjen (zabavne in športne prireditve so bile preložene na drugi dan) toda o gaznatorji so se potrudili in ustvarili pravo ribiško obmorsko vzdušje.

Ribičem in nekaterim ribiškimi ladjam so bila podeljena priznanja. Ob tej priliki je tov. Marcel Kralj, direktor delovne organizacije HP DROGA Portorož, spregovoril takole:

»V imenu delovne organizacije HP Droga in še posebno njene temeljne organizacije »Riba« in »Delamaris«, vas ob priliki današnjega dne lepo pozdravljam.

Kot vsako leto imamo ob priliki ribičkega praznika v Izoli običaj, da se ozremo na prehojeno pot v preteklem letu in na pomen doseženih uspehov, včasih pa tudi težkih trenutkov v razvoju

morskega ribištva, katerega smo nosilci.

V veselje in zadovoljstvo nam je, da lahko letos prvič po tolikih letih govorimo predvsem o uspehih in o nekaterih že realiziranih programih, še posebno pa, da lahko ugotavljamo in potrdimo tisto, kar smo si v prejšnjih letih zastavili in če se tako lahko izrazim, na podobnih zborih obljubljali. Ob tej priliki bi se rad zahvalil vsem, ki so nam z razumevanjem in s pravilnim čutom za gospodarno ravnanje stali ob strani in naše programe podprli. Tako lahko ugotovimo, da je v končni realizaciji prva faza programa obnove ribiške flote, katere začetek sta bili ladji »INTERMARI I. in II.«, katere smo kot prototipa nabavili pred dobrimi dvema leti skupno z delovno organizacijo »Intertrade« iz Ljubljane. Nadaljevali smo z realizacijo programa nabave štirih ladij za ribolov na osnovi nove tehnologije in na osnovi izkušenj ribolova z Intermarisi. Rezultat realizacije tega programa sta ladji »DROGA I.« in »DROGA II.«, ki smo ju dobili iz uvoza — Italije in katerih rezultati so neprimerljivi z ostalimi starimi ribiškimi ladjami ter s tem tudi dohodkovni efekt. Dalje lahko ugotovimo, da proti koncu tega leta dobimo naslednji dve ladji iz domače ladjedelnice, iz Vele luke. To bosta ladji »DELAMARIS I.« in »II.«, v začetku poletja naslednjega leta pa bomo prevzeli že naročeni naslednji dve ladji iz Vele luke. Seveda program posodobitve ladij nadaljujemo, vendar se moramo ob tem zavedati, da moramo rešiti še prenekatero vprašanje, tako pri nas doma kot v sami naši družbi. Tu mislim predvsem na realizacijo programa

ponudbe ribe in ribjih izdelkov v taki ali drugačni obliki potrošniku doma in v izvozu.

Če govorimo o tem, se razume, da je to program »Delamarisa«, ki ne trpi več odlaganj in lahko v primeru večjih odlaganj v naslednji fazi celo ogrozi realizacijo programa ribištva.

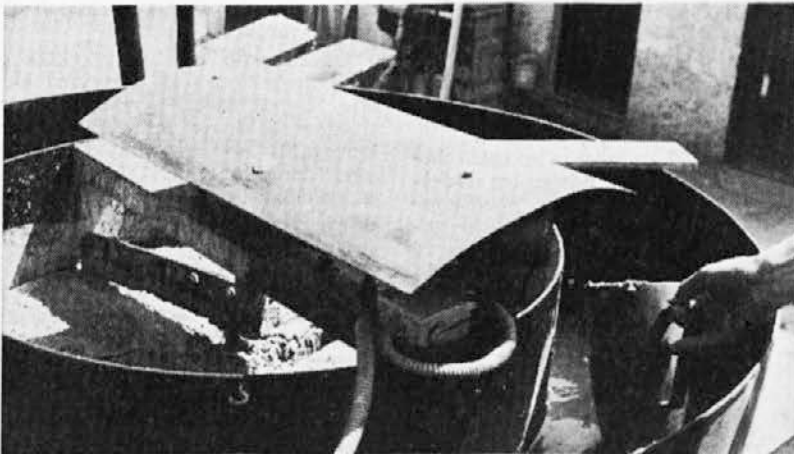
Ob tem bi rad opozoril vse, tako nas v delovni organizaciji, kot tiste izven nje, da si ne smemo dovoliti, da bi nas sedanji uspehi uspavali oziroma, da bi zavladalo samozadovoljstvo ob doseženih uspehih, kajti to bi lahko bil začetek konca, če ne danes pa čez nekoliko let. Zavedati se moramo, da nam le nenehno in zavestno delo lahko da garancijo o daljnem obstoju in stabilni prihodnosti, v nasprotnem primeru se lahko kaj hitro pojavi situacija iz leta 1976 in 1977, ko je bilo dolgo časa odprto vprašanje »biti ali ne biti« za slovensko ribištvo. Poudaril bi tudi to, da to kar smo dosegli je le en delček zastavljenih programov v HP Drogi, ter da sredstva, ki so nam bila zapupana za realizacijo le-tega moramo tudi z zavestjo uporabljati ter vloženo družbi tudi vračati, kajti le tako bomo lahko dokazali, da smo na pravi poti in bomo lahko realizirali tudi ostale programe, ki niso nič manj pomembni.

Na koncu bi se še enkrat zahvalil vsem, ki so nam stali ob strani v tem obdobju ter dal priprave tistim delavcem, ki so svoje naloge izpolnili in opozoril tiste, ki tega niso. V določeni sredini se lahko dela, živi in dosega uspehe le, če je ta sredina enotna in prepričana v koristnost zavestnega dela.

Se enkrat vsem lep pozdrav, ribičem pa mirno morje in uspešen ulov.

S temi besedami je tov. Kralj zaključil svoj govor.

Marcel Kralj

Mulj, ki se je nabral v fluotaciji

Razgovor o uresničevanju določb zakona o delovnih razmerjih in priprava sprememb

Ze več časa tečejo razprave, da se določbe Zakona o delovnih razmerjih spremenijo oz. uskladijo z zahtevami, ki se pojavljajo pri izvajanju le-tega. Pripravljen je že bil Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah ZDR in pa teza Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih. Zbor združenega dela skupščine SR Slovenije o predlogu ni sklepal, ker je bil umaknjen z dnevnega reda. Delegati zbora so zahtevali, da je potrebno pregledati, kako se uresničujejo sedanje določbe ZDR, kje so težave, ki zavirajo normalno delovanje in zahtevajo drugačne rešitve oz. spremembe in dopolnitve ZDR po organizirani obravnavi v združenem delu o uresničevanju sedanjih določb zakona DR.

Na osnovi ugotovitev iz združenega dela bo pripravljen osnutek sprememb in dopolnitev ZDR, ki bo ponovno obravnavan v vsem združenem delu.

Nalogo za izvedbo razprav je prevzela Zveza sindikatov in SZDL. Tako je bil organiziran razgovor v naši DO v TOZD Delamaris, dne 26. 6. 1981. Razgovora so se udeležili: pomočnica republiškega sekretariata za delo, mgr. Anica Popovič, predstavnik republiškega sveta Zveze sindikata SRS tov. Mavrič, sekretar občinskega sveta ZS Izola, tov. Marinšek, predstavniki vodstva TOZD Delamaris in DPO, delavci nekaterih strokovnih služb DSSS.

Pred razgovorom so nam bila posredovana v obravnavo nekatera področja ZDR oz. določbe, da bi izvedeli, kako se le-ta v praksi izvajajo in bi opozorili na zahtevo po spremembah zaradi zastarelosti togosti, nejasnosti določb pri uresničevanju pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev iz dela in pri delu in podobno, ta področja ZDR so:

1. sklenitev delovnega razmerja,
2. z delom pridobljena delovna zmožnost,
3. pripravnost,
4. izobraževanje delavcev,
5. razporejanje delavcev,
6. izraba delovnega časa,
7. odsotnosti z dela,
8. varstvo materinstva,
9. varstvo starejših delavcev,
10. varstvo invalidnih oseb,
11. disciplinska odgovornost delavcev,
12. odškodninska odgovornost,
13. prenehanje delovnega razmerja,
14. pogodbe o delu.

Pri obravnavi posameznega področja so bile naše ugotovitve naslednje:

— v TOZD Delamaris je zaradi zastarele tehnologije in s tem

slabih pogojev dela izredno velika fluktuacija. To pogojuje tudi veliko nerešenih stanovanjskih problemov in nizek osebni standard delavca.

— Naši razvidi del in nalog obsegajo zahteve, ki so precej natančno razgrajene. Med njimi je tudi zahteva — delovne razmere z več kriteriji, in sicer: fizični napor, vplivi okolja, delovni čas, način izvajanja dela. V neposredni proizvodnji se prav po navedenih kriterijih dejavnosti med seboj razlikujejo. Zato smo za vsako zaokroženo celoto dejavnosti, ki se odvija pod temi pogoji, oblikovali samostojne razvid. Delavca-ke zato dnevno prerazporejajo na opravljanje več nalog, ki pa so prav zaradi različnih pogojev dela različno napetna.

V neposredni proizvodnji se tako pojavlja problem, kako oblikovati osnovo OD in v kakšni obliki prikazati v sklepu, ki ga bo delavec dobil ob razporeditvi na dela in naloge.

— Primere prerazporejanja v naši DO so iz kraja v kraj, iz TOZD v TOZD v DO oz. DSSS. Več je trajnih prehodov, predvsem zaradi selitev. Začasnih prehodov je manj, ker se ob izpadu proizvodnje delavca napoti na dopust, če pa naj bi ta trajala več časa, se išče zaroslitve znotraj DO, v drugi TOZD.

Internih razpisov ne poznamo. — V DO sprejemamo Pravilnik o ugotavljanju z delom pridobljene delovne zmožnosti, s čemer bomo delavcem priznali interno kvalifikacijo, oz. usposobljenost na določeno delo in naloge, ki jo delavec že opravlja. Kvalifikacijsko strukturo poskušamo izboljšati z internim izobraževanjem.

— Tudi pripravnost izvajamo v skladu s Pravilnikom o pripravnosti. Žal imamo še vedno težave s sestavljanjem programov, ki jih moramo sestavljati sami.

Po končanem pripravnosti se pojavlja vrašanje, na katera dela in naloge postaviti pripravnik. V razvidu del in nalog je zahteva na določenem času delovnih izkušenj, ki so ponavadi deliši kot pa traja samo pripravnost.

Naša nadaljnja naloga je torej, da predvidimo dela in naloge, ki jih pripravnik lahko opravlja.

— Zaradi narave dela imamo stalne nadure, ki pa jih ni toliko, da bi morali zaposlovati nove delavce. Pojavlja se zahteva po delierem delovnem času v drugi izmeni, ki se zavleče čez 22. uro. S tem kršimo določbe o nočnem delu žensk, zato bomo morali čimprej pristopiti k rešitvi tega problema.

— V okviru TOZD oz. DO rešujemo problem invalidnosti. Delavca z zmanjšano zmožnostjo opravljanja dela, premestimo na manj zahtevna dela in naloge.

V TOZD Delamaris opažamo po,ave invalidnosti in kroničnih obolenj pri določenih delih in nalogah. Zaradi tega bo potrebno določiti starostno mejo v našem TOZD, ko se prerazporedi delavce na manj zahtevna dela in naloge, za kar nas obvezuje

tudi nov družbeni dogovor o kadrovski politiki.

— Predloge za disciplinski postopek daje v glavnem urednik. Pri obravnavi je prisoten član OO ZS.

Primerov prekinitve delovnega razmerja — suspenzov, zaradi disciplinskega postopka ni bilo. Večina primerov, ko gre za prekinitve delovnega razmerja, je zaradi samovoljne zapustitve dela, ki se ga ugotavlja z disciplinskim postopkom. Ugotavlja mo, da je celoten postopek predolg pritožbeni rok, tudi v drugih primerih in zakon bi moral določiti, da naj bi pritožba ne zadržala izvršitve.

— To bi bilo samo nekaj povzetrov razgovora o uresničevanju določb Zakona o delovnih razmerjih in pripravah na spremembe.

Splošna ugotovitev bi bila, da še nimamo rešenih nekaterih do-

ločb sedanjega ZDR, saj nam to ne dovoljuje sama narava dela. Nekatere določbe so že vpeljane v naši DO in ne zahtevajo sprememb. Problemi, ki se pojavljajo in ki zahtevajo spremembe zakonskih določil, pa kličejo po spremembi Zakona o združenem delu in z njim ostalih samoupravnih aktov.

To so nekatere ugotovitve iz TOZD Delamaris. Ker taki razgovori potekajo tudi v drugih delovnih organizacijah širom po Sloveniji, kjer se srečujejo s podobnimi in drugimi problemi, lahko pričakujemo nekatere spremembe ZDR. Preden pa bo do sprememb prišlo, bomo porabili še marsikako uro, da bomo pretehtali predloge sprememb, in kasneje nas čaka še veliko dela pri usklajevanju naših samoupravnih aktov.

Pripravila V. Š.

Republiški seminar za organizatorje kulturnega življenja v OZD

Z vprašanjem predavatelja »KAJ JE KULTURA« se je pričel seminar za organizatorje kulturne dejavnosti v OZD v Novem mestu, ki je trajal od 22. do 27. 6. 1981. Sprva, ko sem dobila sporočilo, da se ga udeležim, me je bila groza, saj o kulturi bore malo vem, predvsem pa o organiziranju kulturne dejavnosti. Ob tem prvem vprašanju trenutno nisem vedela, kaj naj napišem na list papirja, saj nisem hotela napisati »oslarij«. Poskusila sem s staro metodo »škiljenja« kot v osnovni šoli in še potem, ko smo to tako radi uporabljali pri pismenih izpitih v drugih višjih šolah. Ker pa se starost hitro bliža in z njo šolsko znanje peša, sem sama napisala, kar se mi je zdelo prav. Začudena sem bila; bilo je v redu in predavatelj je mislil, da ima pred seboj profesionalnega kulturnika. V tem času se je zvrstila prava »galerija« profesionalnih kulturnikov ter zaslužnih oseb, da se kultura vse bolj uja v DO in v njih dobiva svoje pravo mesto; to so: Jože Humer, Komite za znanost in kulturo SRS, Staša Vovk, organizator kulture v Krki, Jože Vozny, RTV Ljubljana, Boris Lipužič, Republiški svet ZSS, Nataša Petrov, Študijska knjižnica iz Novega mesta, Majda Emeršič, Študijska knjižnica Maribor, Doro Hvalica, RS ZSS, Marjan Belina, ZKO Slovenije, ter mentor naše skupine Mirko Anžel, organizator kulture v občini Ravne na Koroškem. V času seminarja smo ustanovili uredniški odbor naše ga informatorja. Ostali, tisti, ki nismo bili v odboru, pa smo bili zadovoljni, da s svojimi prispevki obogatimo naš časopis. Nedelje smo priredili tudi literarni večer pesmi Dragotina Ketteja ter drugih sodobnih pesnikov ob spremljavi resne glasbe.

Vsebinsko je bil ta seminar zelo bogat, veliko smo se naučili, seminar pa smo zapustili

z mislijo, da bomo tudi v naši delovni sredini lahko kaj naredili v zvezi s kulturno dejavnostjo.

Le nekaj je ostalo neprijetnega v spominu: prevelika uporaba tujk. Na to sem opozorila predavateljico tov. Emeršičevo, toda bilo bi bolje, da kaj takega ne bi storila. Na račun mojega opozorila so bili naslednji dnevi zanimivi. Ko je tov. Emeršičeva imela namen uporabiti tujko, me je vsakokrat pogledala ter glasno omenila, »saj res, tujk ne smemo uporabljati«. V nadaljnje debate o tujkah se nisem spuščala, saj o tujkah ne želim razpravljati, niti jih nočem razumeti.

Kljub vsemu sem bila srečna, da sem se tega seminarja udeležila, sedaj pa je vrsta na nas samih, da tudi nekaj storimo v naših sredinah.

Danica Krajnc

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje mame

DANICE MAGAZIN

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Začimba za podarjeno cvetje. Hvala vsem za iskreno sožalje.

Marija Lukin

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega brata

TONIJA

se iskreno zahvaljujem za sožalje, podarjeno cvetje, ter slovo na njegovi zadnji poti.

Zoran Poernja

V BEOGRAD IN NAZAJ

Izleti, ko se delovni kolektiv enkrat letno skupaj nekam odpravi, so postali že skoraj tradicija. Ljudje potrebujejo tudi občasno spremembo vsakdanjega okolja, obremenjenega s hitrim tempom dogodkov, fiksnih določenimi odnosi ter večnimi problemi okolja, v katerem se mora človek obnašati kot sestavni del mehanizma z nazivom »organizacija«. Na izletih pa ljudje običajno popustimo ventile vsakdanje zadržanosti, kar odpre možnosti medsebojnega spoznavanja in boljšega počutja vseh.

V naši DSSS smo se delavci letos odločili za izlet v Beograd in to predvsem zaradi obiska Titovega groba, saj je bila to verjetno tiha želja vsakega od nas.

V zgodnjih jutranjih urah 15. maja smo se podkrepili z dobro voljo in jutranjo kavo, opremljeni s torbami, fotoaparati in podobnim podali skupni dogodivščini naproti. Avtobus je bil poln ljudi in (saj smo pravi Slovenci) tudi vina in hrane ni manjkalo. Vesel živ-zav se je preival po avtobusu, glave so se obračale proti tistemu, ki je pravil najnovejši vic, avtobus pa je požiral kilometre.

»Dajte pijačo še na to stran,« se je razlegalo po avtobusu. Postojna. Kratak postanek v bifeju ob avtocesti. Obvezna kavica seveda. In še kaj je bilo odveznega — večina se je namreč še pred kavico ustavila v toaletnih prostorih, od koder se je slišalo glasne vzdihne olajšanja.

Pot pod noge (beri: kolesa). Do Beograda je še daleč. V Ljubljani smo dobili »sledovanje«: vsak, ki je bil priden, po en sendvič, bolj pridni in bolj iznajdljivi pa po dva. Med petjem enih in dremanjem drugih smo prišli mimo Zagreba v ravnino brez konca. Avtocesta Bratstva in enotnosti je rezala to ravnino na dve polovici. Ta avtocesta, nekoč ponos vseh naših narodov, je danes marsikje že pošteno načeta. Ironija življenja pač.

Mimo okna so švigala mesta, vasi, polja in travniki. Sodelavka je nenadoma rekla: »Ni mi jasno, kako je možno, da ob takih poljih še vedno uživamo hrano.« Verjetno še marsikomu ni jasno!

Kruljenje v trebuških nas je opozarjalo, da je čas za kosilo že zdavnaj mimo. Beograda pa ni in ni hotelo biti. Vrlih drogovcev se je počasi loteval dolgčas. Sem in tja je kakšen dober »štos« predramil potnike, vendar se je videlo, da imamo vožnje vsi že »poln kufer«.

Končno visoke stavbe na obzorju. »Beograd, Beograd,« je zašumelo med ljudmi.

Človeka obdajo čudni občutki, ko vstopa v to mesto, ki je bilo stoletja stičišče različnih civilizacij, ki je v svoji zgodovini zamenjalo ničkoliko gospodarjev, bilo prisiljeno sprejemati njih kulturo in oblast, da bi končno postalo glavno mesto države s tako originalnimi in hkrati kontroverznimi odnosi in tradicijami kot je naša Jugoslavija.

Odločitev je padla: »Najprej gremo na grob.«

Korak stran od vrveža in trušča velemesta se je Dedinje ko-

palo v tišini pomladanskega popoldneva. Nekaj veličasnega je tam, nekaj kar človeka pomirja. Zanimivo, kako se ljudje lahko hitro spravimo v red. Že nekaj minut po hrupnem izstopanju iz avtobusa smo tiho, v urejeni vrsti stopali skozi zelenico Hiše cvetja. Povsod red, čistoča in dostojanstvo. Vrstimo se mimo Titovega groba, zatopljeni v spomine. Vse sorte ljudi vidiš okrog sebe: izletnike kot mi, starega čiko v šumadinski narodni noši, prvoborce s prsi polnimi odlikovanj, študente. Vse prihaja sem.

Zunaj na travniku se počasi premika cvetočemu grmu podoben pav.

Gremo proti Novemu Beogradu. Razgibana arhitektura Centra Sava, zgradba CK, poslopja Izvršnega sveta... Povsod naokrog veliko zelenja, podoba moderno zasnovanega mesta, živo nasprotje mešanice slogov na drugi strani reke.

Nastanili smo se v hotelu Jugoslavija. Po večerji smo se ponovno odpravili, tokrat na obisk Skadarlije, kot vsi popularno imenujejo Skadarsko ulico.

Ogledali smo si ostanke starega utrjenega mesta — Kalemegdan

Ob straneh ulice razstavljajo slikarji vseh vrst, podjetni sladolar v pisani obleki vrtil otrokom risane filme, malo više pa majhen pevski zbor ponuja mimooidnim lastno interpretacijo starogradskih pesmi. V pavzah jih zamenja recitator malce opolzkih ljubezenskih rim, iz gostilni diši po pečenem mesu, vse skupaj pa se zliiva v barvito fasado bohemskega življenja.

Drugi dan smo si takoj po zajtrku ogledali Kalemegdan, oziroma tisto, kar je od starega utrjenega mesta še ostalo. Praktični Beograjčani so si znotraj tega uredili pravcati rekreacijski park z igrišči, sprehajališči in podobnim. Simpatični vodič nas je vodil med masivnimi zidovi do visokega stebra z Meštovičevim kipom, mimo rimskega vodnjaka, grobnice narodnih junakov, drugega Meštovičevega kipa, posvečenega Francozom in kopice drugih znamenitosti tega objekta.

Od tod smo šli na Avalo, ki je zaradi groba neznanemu junaku, televizijskega stolpa in spomenika sovjetskim vojakom, ki

so se z letalom nesrečno zaleteli v ta hrib, zelo priljubljena turistična točka. Spet so »skljocali« fotoaparati, da bi ovekovečili granit grobnice in ljudi, ki so se nastavljali ondod.

Z Avale nas je pot vodila proti Topoli in Oplencu spoznavat izvor in ostanke dinastije Karadžordjevičev. Največji vtis je na vse naredil mavzolej dinastije, zgrajen iz domačega in Krfskega kamna, bogato okrašen z mozaiki. Mavzolej je zgrajen v slogu bizantinske cerkve, postavili pa so ga v nekaj desetletjih pred drugo svetovno vojno. Skoraj neverjetno pa se zdi, da je v 20. stoletju nekdo lahko opravil tako natančno in potrpežljivo delo, kot je prenos motivov najlepših fresk iz 60. srbskih samostanov na stene tega mavzoleja s polaganjem milijonov in milijonov kamenčkov v 15.000 barvnih odtenkih. Čudovito delo.

Zvečer smo nadaljevali z veseljem vzdušjem v hotelu Jugoslavija. Nekateri ob plesu, drugi s petjem v avli hotela, pijače pa tudi ni manjkalo. In tako do zgodnjih jutranjih ur.

Po predavanju smo si ogledali še dokumentarni film o jasenovski kalvariji z naslovom »Da se ne pozabi«. Ob izhodu iz projekcijske dvorane je veliko ljudi gledalo v tla, da ne bi drugim pokazali vlažnih oči. Ne, ne bo se pozabilo!

Pozabili pa ne bomo niti lepih trenutkov iz tega izleta v Beograd, tovarištva, obiska Hiše cvetja, vesele družine in novih spoznanj. Ko smo se po končanem izletu poslavljali, je izgledalo kot bi želeli reči:

»Nasvidenje na naslednjem izletu!«

G. S.

Srebrni znak zveze sindikatov

Srebrni znaki Zveze Sindikatov so bili podeljeni tudi v KS Vrhnik. Po sklepu Občinskega sindikalnega sveta zveze sindikatov so bili podeljeni ob delavskem prazniku za uspešno delo v osnovnih organizacijah pri uresničevanju delavskih interesov tako v družbeno-političnih organizacijah, kakor tudi v samoupravnih organih, v temeljnih sredinah in tudi v skupščinskem sistemu. Priznanja je podelil predsednik občinskega sindikalnega sveta na reviji pevskih zborov.

Med prejemniki priznanj je bila tudi naša dolgoletna sodelavka **PAVLA NERAD**, zaposlena v PE »Jelka« v Vrhniku. V vseh letih njene zaposlitve v TOZD GOSAD je aktivno delovala v samoupravnih organih in delegacijah in kot član odbora sindikata.

Srebrni znak je skromno priznanje za njene velike zasluge za boljše delovne rezultate, za samoupravno organiziranje sredine, v kateri dela in živi.

M. V.

Pavla Nerad

Do srečanja je prišlo 13. 6. 1981 v Izoli, na novi ribiški ladji Droga I.

Tov. Zvonko Filipi pripoveduje

Ribarsko gazdinstvo Beograd - DO prijatelj

Velika želja, po boljšem spoznavanju in nadaljnji krepitvi sodelovanja, je pripeljala do prijetnega srečanja predstavnikov Ribarskega gazdinstva Beograd in predstavnikov TOZD Delamaris. Do srečanja je prišlo 13. 6. 1981 v Izoli, na novi ribiški ladji Droga I. Prijetno popoldansko križarjenje je obudilo spomine na lepe in manj lepe dogodke na poti dolgotrajnega sodelovanja. Ker smo o tem sodelovanju skušali zvedeti nekoliko več, smo obiskali tov. Zvonka Filipi, ki nam je povedal naslednje:

»Sodelovanje se je pričelo že leta 1957, ko je še stara DO »Ribar« začela razvijati svojo prodajno mrežo. Iskala je partnerje. Pri tem prebijanju na trgu za prodajo rib je naletela na DO »Ribarsko gazdinstvo Beograd«. Prišli so jim dobavljati ribe. V Beograd so vozili v odprtem kamionu sveže ribe v svežem stanju. Od tu pa so ribe na enak način razvozili po celi Srbiji.

Danes je stanje nekoliko drugačno.

»Ribarsko gazdinstvo Beograd« je dobro stoječa delovna organizacija, sestavljena iz treh TOZD. Ima okoli štiristo zaposlenih. Njena glavna dejavnost je trgovina.

Na račun dolgoletnega sodelovanja ima TOZD Delamaris pri

tej DO prioritetni položaj v prodaji in nabavi. Iz Beograda dobavlja belo ribo (škarpena, oslič). To je uvožena riba iz vzhodnega področja, ki jo Ribarsko gazdinstvo uvozi za klirinške dolarje, od njih pa jo Delamaris odkupuje za dinarje. To je prednost, ki se je moramo zavedati. Dobava iz Beograda predstavlja 70 odstotkov celotne dobave bele ribe. Zanimiv je podatek, da je v letu 1980 Delamaris prejel od Ribarskega gazdinstva 760 ton bele ribe, v letu 1981 pa za prvih pet mesecev 242 ton.

Dobava je obojestranska. TOZD Delamaris dobavlja v Beograd predvsem plavo ribo (papaline) iz lastnega ulova. Za leto 1980 je bil dogovor o dobavi 1500 ton plave ribe. Zaradi manjšega ulova dogovor ni bil v celoti realiziran. Ribarsko gazdinstvo je prejelo le 1020 ton plave ribe.

Sodelovanje našega TOZD in ribiškega podjetja iz Beograda traja že 25 let. S takim prizadevanjem za še boljše obojestranske odnose, kot ga kažejo v tem beograjskem podjetju in v našem TOZD, pa bo sodelovanje trajalo še mnoga leta.

S temi besedami je tov. Zvonko Filipi zaključil svojo pripoved.

Majda Vlačič

Izdelava in cenitev varnostno-političnih razmer

V sklepih 17. seje CK ZKJ z dne 26. februarja 1981, na kateri se je razpravljalo o uresničevanju stališč 11. kongresa ZKJ o SLO in DZS, se ugotavlja, da »ZKJ mora posvetiti večjo skrb ocenjevanju varnostno-političnih razmer in uspešnosti ukrepanja političnih akcij in mer ter gajanju pobud na ekonomskih in drugih področjih, da bi se situacija nenehno izboljševala.« Tako oblikovana naloga, sama po sebi narekuje pomembnost rednega, vsestranskega in kritičnega ocenjevanja varnostno-političnih razmer ter obvezuje vse komuniste, organizacije in organe Zveze komunistov, da se na tem bolj in dosledneje angažirajo. S tem v zvezi je potrebno, da se pomanjkljivosti, slabosti prisotne v vsebini in metodologiji ocenjevanja teh razmer, še hitreje in uspešneje rešujejo. Ta naslov, s katerim se le poudarjajo (ne pa tudi širše obrazlagajo) nekatera vprašanja s tega področja, je pisan z namenom, da se prispeva k lažjemu razumevanju in izdelavi cenitve varnostno-političnih razmer.

Varnostno-politične razmere v svoji sredini ocenjujejo: organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in druge samoupravne organizacije ter skupnosti, organi in organizacije družbeno-političnih skupnosti, družbeno-politične in družbene organizacije, komande ter ustanove naših obojestranskih sil. To je stalna obveza vseh subjektov političnega, družbeno-ekonomskega ter obrambno-zaščitnega sistema SFRJ. Njena izdelava v osnovi ima za cilj, da se pravočasno ugotovijo in z organizirano akcijo preprečijo vsi nezaželeni pojavi in tendence, ki motijo razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, ogrožajo bratstvo in enotnost ter druge pridobitve naše revolucije, ustavni sistem in mednarodni položaj ter ugled Jugoslavije, zmanjšujejo njeno obrambno-zaščitno sposobnost ter grozijo z drugimi resnimi posledicami.

Na splošno povedano, ocenjevati oz. ugotavljati se mora varnostno-politične razmere vedno in povsod, da omogočijo učinkovito preventivno delovanje, tako politične in druge aktivnosti, ki se bodo v polni meri oslanjale na potrebe določene sredine in zahteve aktualnega trenutka. Zaradi tega se to smatra kot konstitutivni element pri planiranju političnega dela v tem kontekstu, pri planiranju obrambnih in samozaščitnih aktivnosti.

Vsebinski procesa posameznih subjektov in način dela, s katerim do njih prihajajo — so pogojeni, v prvi vrsti z njihovim mestom in vlogo v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, toda v skladu s pravicami in odgovornostmi, ki jih imajo. Vsi organi in organizacije, vsak s svojega stališča, ocenjujejo situacijo v okolju kjer delujejo, izhajajoč iz tega planirajo, organizirajo ter praktično ukrepanje.

Organizacije in organi ZKJ, imajo nezamenljivo vlogo in mesto v ocenjevanju varnostno-političnih razmer. Še več, angaži-

ranje po tem vprašanju, je bilo vedno, pa tudi sedaj, pomemben pogoj uspešnega ustvarjanja vodilne idejno-politične vloge ZKJ v splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter pomembna predpostavka njenega uspešnega izražanja kot nosilca glavne politične odgovornosti za zaščito in kontinuiteto naše revolucije. Pomembnost vloge ZKJ na tem področju se poleg tega vidi tudi v tem, ker ocena, ki jo dajejo njihove organizacije in organi, koristi kot osnova in je izhodišče za druge subjekte. Odgovornost ZKJ preopostavlja stalno angažiranje komunistov v vseh strukturah našega političnega sistema in njihovo odločno angažiranje, da se naloge povsod opravljajo kontinuirano kot del vsakdanjih delovnih nalog.

O pomembnosti mesta in vloge ZKJ v ocenjevanju varnostno-političnih razmer dokazujejo tudi obveze, ki jih na tem področju imajo komiteji in SLO in DSZ. Kot operativno politična telesa ZKJ (in najvišji organi samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbeno-političnih skupnosti) kontinuirano, če pa je potrebno, iz trenutka v trenutek, spremljajo gibanje in spremembe nastale v dani situaciji. V zvezi s tem bi lahko rekli, da so komiteji za SLO in DSZ stalni »čezurni team« naše partije in vseh delovnih ljudi in občanov države — od organizacij zruženega dela, krajevne skupnosti do socialističnih republik in avtonomnih pokrajin. Preko 400.000 komunistov in drugih aktivistov, kolikor jih nenehno dela v teh komitejih, angažirajoč se tudi po tem vprašanju — se nahaja na nenehni »predstraži«, ki ne dovoli presenečenj na kateremkoli področju.

Ocenjevanje varnostno-političnih razmer, ne sme biti naloga le nekaterih ozkih skupin ljudi ter posameznih organov, ampak mora biti predmet pozornosti in rezultatov aktivnosti najširšega kroga ljudi vseh organizacij in organov.

Nekateri osnovni zahtevki, katerim mora odgovoriti vsaka ocena varnostno-političnih razmer

Vse spremembe varnostno-političnih razmer, neodvisno od tega, kdo jih in v kakšnih pogojih dela, morajo biti vsestranske po obsegu vprašanja, s katerim imamo opravka, objektivne s stališča ocen do katerih prihajamo, nenehno ažurne (tekoče), vsklajene z ocenami subjektov, konkretne ter akcijsko usmerjene.

I. Vsestransko ocenjevanje varnostno-političnih razmer, je osnovni pogoj, ki mora biti izpolnjen. On predstavlja ugotavljanje vseh vprašanj, ki v danih okoliščinah, direktno ali indirektno vplivajo na idejno-politično ozračje v določenih sredinah. Tri skupine vprašanj obstajajo s tem v zvezi, v nobenem primeru se jih ne sme izpustiti.

a) Prvo, izhajajoč iz dejstva, da so moči splošne ljudske obrambe in efikasnost družbene samozaščite neposredno pogoje-

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

ne politični in splošno družbeni stabilnosti, kakor tudi položaju v sferi ekonomskih odnosov — vse organizacije in organi ZK (kot tudi vsi drugi nosilci politične odgovornosti), morajo posebej pozornost tistim pojavom in procesom, ki to stabilnost in stanje pripeljejo pod določeno vprašanje. Skrbno je potrebno analizirati vsa dejstva, ki ovirajo in upočasnjujejo razvoj socialističnega samoupravljanja, — vse tisto, kar predstavlja zavoro neposrednega odločanja delavca o pogojih, sredstvih in rezultatih dela, ki zavira hitrejšo združevanje dela in sredstev, dezintegrira enotnost jugoslovanskega tržišča in kar je najbolj pomembno v našem obdobju razvoja, posebej aktualno, otežkoča izvajanje politike in ukrepov ekonomske stabilizacije.

V okviru teh vprašanj pozornosti organizacije in organi ZK ne smejo pozabiti na vprašanje zagotavljanja planiranih tokov materialne reprodukcije, redne proizvodnje, osvojene strategije razvoja, investicijske politike, stališča o gibanju uvoza-izvoza itd. Zanimarjati ne smemo oskrbovanje prebivalstva, problema cen, poslovanja z izgubo, zaščite življenjskega standarda, vzrokov in posledic morebitnih prekinitiv dela, ter drugih vprašanj, ki se v dani situaciji pojavljajo kot aktualna z vidika njihovega vpliva na politično razpoloženje delovnih ljudi in občanov, s tem v zvezi pa na njihov odnos do obrambe in zaščite temeljnih vrednot naše revolucije. Posebno skrb je z analizo potrebno posvetiti vsem primerom gospodarskega kriminala in drugim oblikam ogroženosti družbene imovine, samoupravnih pravic in osebne varnosti občanov, pojavom podkupnine, korupcije, bogatemu mimo dela, ter ostalim družbeno-škodljivim pojavom.

b) Drugo, z največjo odgovornostjo organizacije in organi ZKJ morajo analizirati, spremljati in ocenjevati tudi vsako obliko delovanja s strani nasprotnikov politike ZKJ in ogrožanja ustavnega sistema SFRJ. Aktivnost notranjega sovražnika, njihovo medsebojno povezovanje in končno delovanje, je pri vsakdanjem delu prisotno. Nacionalisti na Kosovu koristijo vsako priliko za napad na bratstvo, enotnost in skupnost naših narodov in narodnosti. Birokratsko-dogmatske sile prav tako ne mirujejo. Nenehno se v večji ali manjši obliki oglašajo z anarholiberalističnih pozicij. Razvoj samoupravljanja se nenehno upira in zoperstavlja tehnobirokratskim opredelitvam in smerem. V nekaterih sredinah tudi del klera izraža svoje odprte ambicije oz. želje in se ukvarja s političnimi vprašanji.

Ta in druga dejstva takega značaja ne smemo izpustiti, da gredo mimo pri ocenjevanju varnostno-političnih razmer. Resnica je, da se s takimi načini ukvarjajo določeni specializirani organi družbene samozaščite, toda bistvena zahteva naše koncepcije je, da se povsod, tudi z angažiranjem vseh subjektov, mora preprečiti njihovo aktivnost in vpliv.

c) Tretje, poleg aktiviranja možnih virov nevarnosti in ugotavljanja njihovih posledic kot

ocenjevanje varnostno-političnih razmer se smatra tudi dosežena stopnja obrambno-zaščitne organiziranosti, usposobljenosti in nepriljubljenosti. Težišče bi morali dati na analizi odprtih ali nepravilno rešenih vprašanj, na ugotavljanju ugotovljenih problemov in slabosti ter iskanju poti za njihovo reševanje.

Vsa ta (in druga) vprašanja se ne rešujejo naenkrat in na enem sestanku. Ugotavljanja in ocene so plod nenehnega in temeljitega dela.

Ni treba, da je cenitev le projekcija, kompleksna slika stanja družbenih odnosov (kar je osnovni smisel zahtevka, da je vsestranska), ampak mora biti objektivni izvor varnostno-političnih razmer v določeni sredini in določenem trenutku. V praksi to ni tako. Prikazuje se stanje, kako naj bi bilo, namesto prikaza stalnega, obstoječega stanja. Stvari se olepšujejo, obstaja beg po prikazu resnice.

Zakaj je to tako? Vzroki so številni. Poenostavljanje bi bilo nevarno. Kljub temu pa je del odgovora v določeni monotoni, ki vpada v življenje, nekaterih osnovnih organizacij in organih krajevne skupnosti, njihovih orientacijah, da se ukvarjajo s splošnimi idejnimi in političnimi vprašanji, manj in površno, s problemi lastne sredine.

V pomanjkanju prave demokratične atmosfere v posameznih sredinah, zastoju kritične zavesti in oportunističnem, nedoslednem ter neodgovornem obnašanju enega dela komunistov — so to tudi vzroki, da so nekateri ocene splošne, površne in napisane zato, ker pač taka ocena mora biti.

Neobjektivno in nekritično ocenjevanje varnostno-političnih razmer lahko ima (ponekod je tudi imela) zelo velike posledice. Je korak dalje od presenečenja ter (saj se vedno izdeluje nevestno) gre v roke sovražnika in nasprotnikov politike ZKJ. Zaradi tega so napor, da se pride do realnega, resničnega stanja.

Ocena — osnova za vsestransko aktivnost

Varnostno-politične razmere se nenehno spreminjajo. Zaradi tega se te spremembe ne sme primerjati z dokumenti, ki se izdelujejo na njeni osnovi in v katerih se določajo in registrirajo njena trajna obeležja. Ocenjevanje, o katerem je beseda, je predmet nenehne aktivnosti organizacij in organov ZKJ in drugih subjektov, kjer se vse spremembe pozorno spremljajo, analizirajo in registrirajo. V trenutku, ko le-te pripeljejo do tega, da se vsebinsko pismeno formulacijo procesa spreminja, se tedaj le-ta tudi ažurira in vsklajuje z novonastalimi razmerami. Ali se bo ta izdelovala enkrat ali večkrat v letu, zavisi od konkretnih pogojev in hitrosti novonastalih razmer, ki narekujejo tako aktivnost — spremembo in dopolnjevanje.

Ko enkrat ocenimo varnostno-politične razmere, jih je potrebno nenehno kritično preverjati, če še vedno držijo in v praksi iskati elemente, ki jih potrjujejo ali negirajo. Praksa je v tem pogledu najpomembnejši kriterij resnice.

Primeri nerednega ažuriranja ocene ne smejo biti praksa dela

članov ZKJ in ostalih odgovornih faktorjev.

Stališča vseh nosilcev pri izdelavi ocene varnostno-političnih razmer morajo biti med seboj usklajena. Dejstvo, da se le-te razlikujejo pri osnovnih izhodiščih, ne sme predstavljati oviro pri dokončni oceni. S tem, da zadovoljimo temu načelu, je bistvena predpostavka, doseganja enotnega pogleda in akcije oz. sinhroniziranega in uspešnega delovanja vseh subjektov SLO in DSZ.

Izhajajoč iz te zahteve oz. pogoja, so sklepi ali ugotovitve iz ocene komiteja za SLO in DSZ, dostopni vsem drugim subjektom, ki imajo pravico in dolžnost ukvarjati se s to problematiko. Prav tako se ocene osnovnih organizacij in organov ZKJ, v določenem obsegu in na odgovarjajoči način morajo preveriti, ker vsem nosilcem izdelave ocene varnostno-politične razmere vključujoč tudi komitet za obrambo in zaščito, ocene krajevne skupnosti, koristi kot osnovno stališče — izhodišča in merokaz za akcijo. Dejstvo je, da se ocene ZKJ ne izdelujejo neodvisno od analize in ocen

drugih družbeno-političnih in samoupravnih struktur ter drugih odgovornih. Njegove organizacije in organi morajo imeti stalno pred očmi, kako se dane razmere ocenjujejo na samoupravnih organih in telesih, na delegatskih skupščinah, drugih družbeno-političnih organizacijah, itd.

Ocenjevanje varnostno-političnih razmer ni samo sebi cilj. Izdeluje se nenehno, brez izjeme, z namenom, da se pride do podatkov o tem, kaj bi v danih razmerah bilo potrebno ukrepati, da bi se onemogočil ali preprečil vpliv nezaželenih negativnih namenov in dale pozitivne smerice v procesu pozitivnega razvoja. Vsebina ocene koristi kot osnova za izdelavo planov ukrepov in aktivnosti za določanje njihovih ciljev in nalog ter vsebine, moči in mesta, čas ter oblike, metode in sredstva, s katerimi se ovire uspešno realizirajo. Od tod vsaka ocena mora biti čim bolj konkretna in navdahnjena, osvobodena od vsega, kar ne usmerja na akcijo in ne daje iniciativ na razvojne napore na vseh področjih in od vsakega.

Veselin Kezunović

Informiranost spodbuja delavca k boljšemu delu

Ob zaključku akcije »1000 delavcev-sodelavcev« je bil dne 3. 6. 1981 v Koprju organiziran seminar za informiranje v združenem delu.

Resnica, da informiranost spodbuja delavca k boljšemu delu in da je od tega odvisen uspeh delovne organizacije, je bila že velikokrat potrjena. To je bila tudi prva izrečena misel tov. Alojza GOJČIČA, izvršnega sekretarja predsedstva CK ZKS, na krajšem delovnem seminarju za informiranje v združenem delu, ki je bil dne 3. 6. 1981 v dijaškem domu HEROJ TITO v Koprju. Govoril je o vlogi in pomenu informiranja v političnem samoupravnem sistemu in o pomenu informiranosti delavcev v združenem delu. Poudaril je, da bi morali sredstva komuniciranja podružbiti, analitično bi morali spremljati probleme v naši sredini in nato preiti na motivacijo delavca za kapitalne cilje, ki smo jih postavili; s temi sredstvi bi morali ustvariti predvsem proizvodno vzdušje in izogibati bi se morali pustega in-

formiranja. Tov. GOJČIČ je še poudaril, da je komuniciranje predvsem stvar sindikatov in družbenopolitičnih organizacij.

Na seminarju je sodeloval tudi novinar Gustav GUZEJ, ki je spregovoril o novinarskih zvrsteh in pisanju v glasilih organizacij združenega dela. Omenil je temeljna načela, ki se jih moramo držati pri pisanju. Eno od teh je, da moramo pisati o vsem in vsakomur resnično, odgovorno, človeško prizadeto.

Na seminarju so podelili 147 značk — priznanj novim sodelavcem, dopisnikom v glasilih organizacij združenega dela štirih občin s Krasa in slovenske Istre, ki so jih zbrali v akciji »1000 delavcev-sodelavcev«. Med njimi je bilo 34 delavcev Droge.

Udeleženci seminarja so si tudi ogledali prostore radia in televizije Koper in se okvirno seznanili s pripravo in snemanjem oddaj. S tem ogledom se je seminar zaključil.

Majda Vlačič

TUDI PREDSTAVNIKI DROGE MED GRANIČARJI

Tudi letos so bila ob Dnevu graničarjev 15. 08. 1981, organizirana srečanja delavcev s predstavniki JLA. Karavle je obiskala mladina, predstavniki delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

V skupini s predstavniki krajevne skupnosti Škofije, delavci Radia in TV Koper, Cimos, ladjedelnice »2. oktober«, Adiacommerca, Nanosa in predstavniki DPO, so komando v Kozini obiskali delavci Droge. Nosilec akcije je bila obalna konferenca ZRVS Koper.

Kljub žalovanju ob smrti tov. Stevana Doronjskega, je srečanje potekalo v prijetnem vzdušju. Prijeten pogovor s čuvarji domovine in ogled komande je močno popestril praznični dan.

Kot ostali udeleženci srečanja, je tudi tričlanska skupinica iz Droge graničarjem izročila svoje darilce in čestitke ob njihovem prazniku. Zazelela jim je nadaljnjih uspehov pri opravljanju tako zelo pomembne naloge, kot je čuvanje meja.

Priznanja v izolski občini

Komisija za odlikovanja, nagrade in priznanja je na pobudo predsedstva občinske skupščine in DPO občine Izola predlagala Skupščini občine Izola, da se na slavnostni seji skupščine občine, ob prazniku občine Izola, podeli 5 priznanj občine Izola in 4 nagrade »11. julij« za leto 1981.

Med prejemniki priznanj občine Izola je bila konferenca delegacij TOZD Delamaris in delovne skupnosti skupnih služb HP Droga Portorož in tov. Slavko Klobasa, delavec v TOZD Delamaris.

KONFERENCA DELEGACIJ ZBORA ZDRUŽENEGA DELA TOZD Delamaris in delovne skupnosti skupnih služb (izolski del) HP Droga Portorož, je dobila priznanje za posebno aktivnost pri razvijanju delegatskega sistema, kot pomembnega integralnega dela samoupravljanja in pri osvobajanju dela in človeka.

Konferenca delegacij deluje v sestavi: vodja konference Breda Pečan in namestnik vodje Franc Pangeršič. Člani so: Zorko Dežjot, Roman Pavlinič, Cvetka Blažević, Anton Mandalenič, Milan Dujmovič, Anton Baloh, Branko Mahne, Ivan Baričič, Jože Repič in Eva Javoršek.

Konferenca delegacij se redno in pravočasno sestaja, temeljito obravnava skupščinska in druga gradiva in oblikuje stališča za delegate, ki jih pošlje na seje zbora združenega dela. Pri pomembnejših vprašanjih, ki zadevajo njihovo temeljno organizacijsko združenega dela, poskrbi za smernice zbora delovnih ljudi, ki jih uporabi pri oblikovanju stališč. Mnogokrat oblikuje stališča do posameznih vprašanj tudi s sodelovanjem samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij TOZD. Skrbi za povratno informiranje in ga izvaja tako, da občasno poroča o svojem delu v občinski skupščini in o delu občinske skupščine, zboru delavcev, izvršnemu odboru sindikata in delavskemu svetu. K uspešnemu in učinkovitemu delu te konference delegacij pripomore tudi urejanje notranje delitve dela med člani konference delegacij ter izvajanje načela fleksibilnega mandata delegatov, ki med drugim omogoča, da pošljejo na sejo zbora združenega dela tiste delegate, ki najbolj poznajo problematiko, ki je na dnevnem redu seje zbora.

SLAVKO KLOBASA je prejel priznanje občine Izola za uspešno delo v vrstah Zveze socialistične mladine Slovenije. Njegova izrazita aktivnost v delu mladinske organizacije se je začela leta 1974, ko je postal eden izmed osrednjih akterjev družbenopolitične dejavnosti v osnovni organizaciji ZSMS v TOZD Argo.

Tov. Klobasa se močno udeležuje v mladinskih delovnih akcijah. Kot brigadir je uspel motivirati širši krog mladih za tovrstno aktivnost. Izredne uspehe je dosegel kot profesionalni član sekretariata Republiške mladinske delovne akcije »ISTRA« (v letih 1978 in 1979), sedaj pa je član predsedstva Centra za MDA pri Republiški konferenci ZSMS. Njegovo tvorno delo je izrazito pri

ujavljanju lokalnih mladinskih delovnih akcij, ki so v zadnjih letih precej prispevale pri izgradnji in obnovi infrastrukturnih objektov ter k skladnejšemu razvoju krajevnih skupnosti v občini Izola.

Izkušnje, ki jih pridobiva z vztrajnim delom med mladimi, koristno in ustvarjalno uporablja pri izvajanju funkcije člana predsedstva Občinske konference ZSMS Izola, ki jo opravlja že drugo mandatno dobo.

Tov. Klobasa Slavko spada med tiste mlade, ki s svojim neutrudnim delom dajejo pomembno obelžje mladinskemu gibanju v občini.

Na slavnostni seji skupščine občine so podelili tudi nagrade »11. julij« za leto 1981. Eno izmed nagrad je prejel naš TOZD »Riba« iz Izole za napredek na tehnološkem področju ter za uve-

lavljanje socialističnega samoupravljanja.

Izboljšave in novitete v tehnološkem smislu je TOZD »Riba« začel z uvedbo agregatov za svetilne čolne, radio postaje na ladjah, detektorjev za odkrivanje rib in hidravličnih naprav in ne nazadnje z uvedbo eksperimentov s sodobno tehnologijo ulova rib z novimi ribiškimi ladjami. Prav s sodobnejšo tehnologijo ulova je prišla, iz načina ribolova pogojenega z vsemogočimi faktorji, od naravnih do človeških, na industrijski ribolov, ki kontinuirano daje večje količine rib, potrebne za oskrbo trga in industrijsko predelavo.

TOZD »Riba« je uspela uresničiti zastavljene gospodarske programe in plane, izboljšati pogoje dela, socialno varnost zaposlenih delavcev in večji dohodek TOZD ter osebni dohodek zaposlenih.

Moderna oprema v TOZD Sudest bo omogočila obogatitev vsakdanje prehrane

Obnovljeni stroji spet brnijo

V zadnjem času, ko veliko govorimo o zmanjševanju uvoza, o uporabi domače opreme in domačega znanja zaradi dobro nam znanih razlogov, bi hotel s svojim skromnim zapisom informirati bralce »NAŠEGA GLASU«, kako smo se v TOZD ZAČIMBA spoprijeli s takimi problemi.

Kot veste se v TOZD ZAČIMBA pakirajo filter čaji že vrsto let. Seveda sam začetek pakiranja filter čajev sega nazaj v leto 1970. Delali smo z enim strojem, s kapaciteto 60 — 70 tisoč filter vrečk, v dveh izmenah. Prav tako skromen je bil tudi asortiman. Kmalu se je opazilo, da je tako imenovan filter čaj interesanten artikel in temu primerno je sledila nabava pakirnih strojev, toda rabljenih (prejšnji uporabnik jih je zaradi istroženosti odpisal). Priznati moramo, da nas stroji niso najbolj navdušili predvsem zaradi stanja, v kakršnem so bili, ko so prispeli v Začimbo. Čas je pokazal, da smo izbrali pravo

smer. Ne-majhne zasluge za to imajo ljudje, ki so takrat spremljali (ali po domači »vohali«) tržišče filter čajev in nas prepričevali, da so to perspektivni artikli. Današnja proizvodnja in asortiman filter čajev potrjujeta pravilno zastavljeno smer.

Veliko truda in volje je bilo vloženo v te stroje, da so lahko začeli obratovati. Tu ne smemo pozabiti na vzdrževalce, ki so morali tako ali drugače pomagati, da so lahko stroji delovali, kajti rezervnih delov skoraj ni bilo, saj kot prej rečeno so bili to odsluženi stroji. Proizvodnja filter čajev se je občutno povečala in v celoti tudi plasirala na tržišču.

Sledila je nabava novih, avtomatskih strojev IMA iz Bologne. Nova linija strojev (devet po številu) ima danes kapaciteto 800 — 900 tisoč filter vrečk na dan (v dveh izmenah).

V ZAČIMBI danes pakiramo 14 vrst filter čajev, v bližnji prihodnosti pa upamo, da jih bo še več.

S postavitvijo linije novih strojev pa so bili stari pakirni stroji tipa PT 10 izločeni iz proizvodnje, kajti zob časa jih je le preveč načel; stroški vzdrževanja so se povečali, kapaciteta in kvaliteta pa sta padali. Kdorkoli je s temi stroji imel opravka (embalirke in vzdrževalci), se je z njihovo »upokojitvijo« oddahnil.

Porodila se je zamisel, da bi razširili uporabnost filter čajev. Od zamisli do realizacije je trajalo dve do tri leta. Gre pa za naslednjo zadevo:

Ze nekaj let opuščene stroje smo spet aktivirali tako, da se je opustilo nekaj faz dela (sponke, etikete, sukanec). Sama filter vrečka je ostala nespremenjena, le da je brez pismene etikete. Tako pakiranje filter čaja je mnogo enostavnejše, najzahtevnejše faze dela (s tem v zvezi tudi okvare) so izključene. Razlika je le v tem, da ostane filter vrečka gola. Kot taka je cenejša, zato je primernejša, kar je potrdila mini an-

keta pri potrošnikih, za družinsko uporabo, predvsem pa tudi zaradi tega, ker je v kartončku 50 (namesto 25) filter vrečk.

Ta artikel je zaradi svojega namena imenovan »družinski filter čaj«, oziroma »domači čaj v filter vrečkah«.

Ko so bili poskusi pozitivno ocenjeni, so vzdrževalci TOZD ZAČIMBA obnovili izrabljene strojne dele in sklope na štirih strojih, izdelali oder nad stroji po vzorcu že obstoječega na liniji filter čajev in proizvodnja je stekla.

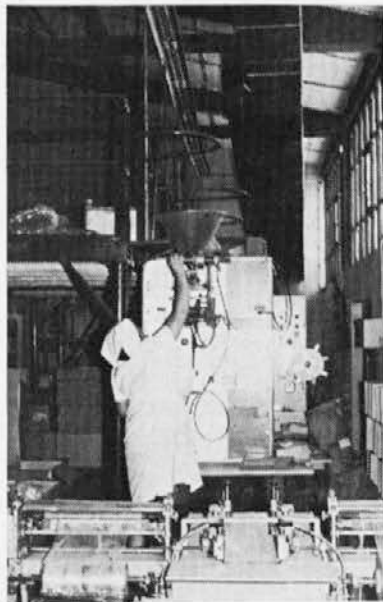
Čeprav je šlo za začetek proizvodnje novega artikla s starimi stroji, je vsakdo, ki je kakorkoli doprinesel k tem, čutil v sebi zadovoljstvo, saj je nekaj tedenska proizvodnja pokazala nepričakovane rezultate — 280 tisoč filter vrečk na dan, kar pomeni proizvodnjo dveh in pol novih avtomatskih strojev. Če k temu dodamo, da stane nov pakirni stroj (IMA) 700 starih milijonov, je vsak komentar odveč.

Zasluge za to prav gotovo nima samo eden ali dva, ampak cela vrsta ljudi. Mislim pa, da je pomembnejše to, da se z zdravom mislijo, nekoliko domišljije in sodelovanjem da marsikaj narediti.

Ostane pa odprto vprašanje, kako bo stekla prodaja družinskega filter čaja. Sigurno je tu še veliko dela, toda v ZAČIMBI si želimo in upamo, da se bodo tudi službe prodaje maksimalno angažirale in da bomo v sleherni trgovini videli na prodajnih policah družinski čaj, ki je znatno cenejši od ostalih filter čajev.

Teh nekaj vrtic nisem zapisal zato, da bi komurkoli peli slavo, ampak zato, da bi opozoril na to, da se z dobro voljo da veliko prispevati k reševanju težav, v katerih se vsi več ali manj nahajamo in tako damo svoj delež k izkoriščanju delovnih sredstev in stabilizacijskemu obnašanju.

Dario Grbec

Ze nekaj let opuščene stroje smo spet aktivirali...

ŠPORTNE VESTI

DROGA USPEŠNA V TRIM LIGI — MALI NOGOMET

V zadnji številki Našega glasu sem pisal o pričetku trim lige v malem nogometu in poudaril, da ima Droga od 16 sodelujočih ekip, največ uspeha. Takrat je bilo odigrano komaj 6 tekem in je bilo še težko napovedati, kako bo do kraja tekmovanja. Želja vseh nas je bila, da bi ekipa HP Droge izdržala do kraja lige z enakim uspehom in se borila za sam vrh na lestvici. Tako se je tudi zgodilo! Ekipa HP Droge si deli prvo mesto z ekipo »747«, ki ima enako število osvojenih točk. Prednost ekipe »747« je le v gol razliki. Z malo več športne sreče bi bil to popoln uspeh Droge. Sicer pa roko na srce, ta ista ekipa je v srečanju z Drogo nadigrala našo ekipo in ji tako zadala edini poraz v cellem tekmovanju.

No, pogledjmo še rezultate, ki jih je dosegla ekipa HP DROGE.

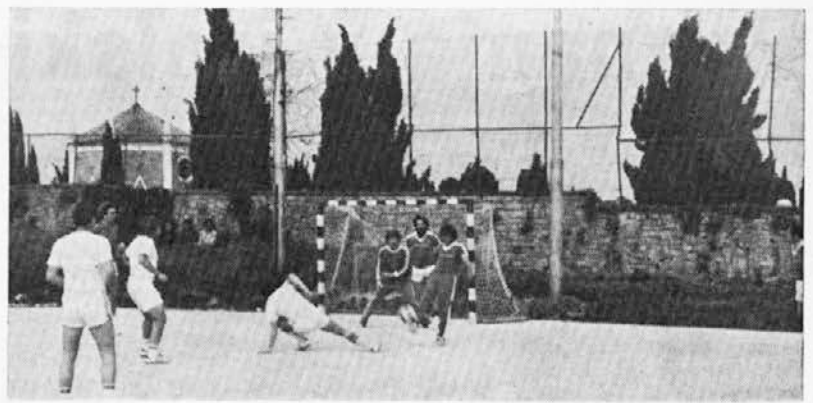
Droga : ZSMS Lucija 4 : 1;
Droga : Bratstvo-jedinstvo 3 : 2;
Droga : Hotel Riviera 4 : 0;
Droga : GH Metropol I 4 : 0;
Droga : GH Metropol II 2 : 2;
Droga : KS Sečovlje »Rado« 1 : 0;
Droga : Hotel Palace 4 : 1;
Droga : Splošna plovba Piran 4 : 0;
Droga : Hotel Piran 3 : 3;

Droga : KS Piran 4 : 1;
Droga : Comunità degli italiani 6 : 3;
Droga : »747« 0 : 5!
Droga : KS Portorož 2 : 0;
Droga : Slovenija ceste 1 : 1;
Droga : Rubin 3 : 2.
Lestvica izgleda takole:

Ekipa	Točke
1. »747«	25
2. HP Droga	25
3. Slovenija ceste tehnika	21
4. Rubin	18
5. KS Portorož	18
6. Hotel Piran	18
7. GH Metropol II	itd.
8. KS Sečovlje »Rado«	
9. KS Piran	
10. Hotel Riviera	
11. Comunità degli Italiani	
12. Splošna plovba Piran	
13. GH Metropol I	
14. Bratstvo Jedinstvo	
15. Hotel Palace	
16. OO ZSMS Lucija	

Toliko o tej 4 mesece trajajoči trim ligi, v kateri resnično zasluži vse priznanje ekipa Droge, ki je obenem s svojo športno aktivnostjo pripomogla k počastitvi 40-letnice vstaje Jugoslovanskih narodov in dneva borcev. Slavnostno proglasitev rezultatov Trim lige mali nogomet in podelitev pokalov in plaket je bila na osrednji proslavi dneva borcev na stadionu v Piranu.

Božo Kužel

Srečanje ekipe 747 z ekipo Droge (5 : 0)

PRIZNANJA NAŠIM NOGOMETAŠEM

V mesecu maju je bilo organizirano športno tekmovanje delovnih organizacij občine Ormož. Organizator je bila občinska konferenca ZSMS Ormož.

Srečanje je bilo dne 9. 5. 1981 ob 9. uri zjutraj v Miklavžu pri Ormožu.

Vas Miklavž pri Ormožu leži na lepem kraju blizu Jeruzalema. Pravi kraj za takšna srečanja.

Tudi DO HP DROGA PORTOROŽ, TOZD »GOSAD« iz Središča ob Dravi se je udeležila tega srečanja, in sicer v nogometu. Člani ekipe so bili: KERŠ Rudi, HORVAT Ivan, HORVAT Danilo, MARČEC Jože, KOŠIR Josip, TRSTENJAK Franc in SKRINJAR Branko.

Po krajših pripravah, pa tudi večjih daljših treniranjih v naravi, so se naši nogometaši zelo dobro izkazali. Po težkih bojih za igro so dosegli I. mesto in si priborili pokal.

Pokloniti jim moramo vso priznanje in jim zaželeli, da bi se še večkrat udeležili takih srečanj in se vračali v TOZD z uspehi. Svoji uspeh in pokal so poklonili TOZD v trajno last.

Vsi v TOZD si želimo, da bi prišlo do takšnih srečanj med TOZD, pa ne samo v nogometu, ampak tudi v drugih športnih panogah.

Danica Krajnc

SMUČARJI V »ZAČIMBI«

Pregovor, »Več znaš, več ve-ljaš« še vedno drži. To je ena od poti, po kateri si lahko razlagamo obisk članov jugoslovanske smučarske reprezentance v TOZD Začimba. Začimba je eden najbolj obiskanih TOZD Droge. Obiskale so ga številne delegacije, naše in tuje in kakor sem že omenil tudi smučarska. To je bilo v prvi polovici šestnega meseca, ko je tov. Vojko VOJVODA, bivši direktor TOZD »Živila«, pripeljal v Začimbo Nušo TOME, Grego BENEĐIKA, Borisa STRELA in Marka KLEMENČIČA. Ob zelo kratkem začetnem pogovoru, saj so bili naši reprezentanti zelo nerazpoloženi, posledica »veseljaške« noči in jutranjega treninga, smo izvedeli, da je to srečanje pripravil tov. VOJVODA, tudi član smučarskega kluba Koper.

Naši reprezentanti so bili v Strunjanu na pripravah. To so vsakoletne priprave, ki omogočajo, da športniki ohranijo oz. okrepijo kondicijo, ki je v obdobju

tekmovanj več kot potrebna.

Kljub vročini, ki jo naši smučarji le redkokdaj občutijo so bili voljni si ogledati proizvodnjo začimb. Ob razlagi tov. Maje MAVRIČ so si ogledali proizvodni proces: pakiranje čajev, začimb in kave. Po kratkem poučnem sprehoju skozi tovarno in skladiščne prostore smo s smučarji poklepetali. Ogled jih je navdušil.

Izrazili so svoje presenečenje nad stroji, proizvodnjo in predvsem nad pogoji dela, saj so stroji zelo izpopolnjeni in je ročnega dela zelo malo.

Z zanimanjem so si ogledali tudi zbirko proizvodov v mali vetrini. Zanimale so jih njihove glavne značilnosti in poti, po katerih pridemo do njih.

Kmalu za tem so se smučarji poslovili. Ob odhodu so z zadovoljstvom sprejeli zbirko artiklov, ki jih »ZAČIMBA« predeluje.

Majda Vlačič

Smučarji v Začimbi: Ogled jih je navdušil

TENIS V NAŠI DO

V mesecu maju je bila razpisana 12-urna teniška šola za odrasle, ki jo je organiziral Tenis klub Portorož. Razpis je bil namenjen vsem delovnim organizacijam v občini Piran. Namen kluba je bil, da bi se čim več delavcev vključilo v ta začetniški tečaj tenisa in s tem v masovno rekreacijo. Dejstvo je namreč, da tenis ni več privilegij določenih struktur temveč je postal to šport za vsakogar, kot za mladino, tako tudi za starejše. Žal se iz naše DO ni udeležilo tega tečaja zavidljivo število delavcev. Od 2200 delavcev se je prijavilo za tečaj le 7 delavcev iz HP »DROGA« in to kljub temu, da je bila sindikalna konferenca HP DROGE pri-

pravljena kriti polovico stroškov tečaja. Postavlja se vprašanje, kaj se dogaja z nami. Pred leti je bil največji problem kako in s čim bi se delavci lahko rekreirali, saj ni bilo veliko možnosti in organiziranih tečajev za razne masovne športno-rekreativne panoge. Sedaj, ko je stvar le nekako stekla, pa nam je vseeno. Važno je, da opravimo svoje delo, za rekreacijo pa nimamo več časa. Del neodgovornosti je pri tovarših v TOZD, ki so zadržani od sindikalnih odborov za šport in rekreacijo, ker očitno ne opravljajo svoje dolžnosti in ne spodbujajo delavcev za vključevanje v masovno rekreacijo.

Božo Kužel

Začimba ponovno osvojila prehodni pokal

Kot vsako leto, se je tudi letos odigrala nogometna tekma med TOZD »ZAČIMBA« in TOZD SOLINE«. To, že tradicionalno srečanje je bilo 13. junija na velikem nogometnem igrišču v Izoli. Glavni sodnik je bil SERGAŠ Danilo, stranska sodnika pa STIBILJ Silvo in SANTIN Stevo.

Tekma je bila odigrana v lepem sončnem popoldnevu. Prvi polčas je končal z rezultatom 0 : 0, kljub stalnim napadom tako z ene kot z druge strani. V drugem polčasu pa so »Začimbarji« popolnoma nadigrali »Solinarje«. V prvih minutah drugega polčasa je Franko FONDA dal prvi gol za »ZAČIMBO«. Po prvem голу so »Začimbarji« še siloviteje oblegali vrata »Solinarjev« in kmalu

se je ponovno zatresla mreža. GEI Bruno je povišal rezultat na 2 : 0 za »ZAČIMBO«. »Solinarji« so kljub številnim poskusom bili vedno pravočasno zaustavljeni, »ZAČIMBA« pa je še enkrat uspešno končala napad z golom KORENKE Franka, ki je postavil končni rezultat tekme 3 : 0.

Po končani tekmi so igralci »ZAČIMBE« prejeli zmagovalni pokal v trajno last in prehodni pokal, ki je že drugo leto zapored v TOZD »ZAČIMBA«.

Igralci so se razšli z željo, da se ta tradicionalna srečanja med TOZD »SOLINE« in TOZD »ZAČIMBA« nadaljujejo tudi v bodoče.

Božo Kužel